

RIITTA KINNUNEN

Effekter av verkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete

Mätning av
den sociala förstärkningen
med Sovari-verktyget

RIITTA KINNUNEN

Effekter av
verkstadsverksamhet
och uppsökande
ungdomsarbete

Mätning av
den sociala förstärkningen
med Sovari-verktyget

© Nationella verkstadsföreningen rf och författaren 2016

Förlag

Nationella verkstadsföreningen r.f. i samarbete med ULA.fi och med stöd från undervisnings- och kulturministeriet

ISBN 978-952-68288-9-3

Layout

Terhi Ketolainen

Översättning

Jenni Roth

RIITTA KINNUNEN

Effekter av verkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete

Mätning av
den sociala förstärkningen
med Sovari-verktyget

INNEHÅLL

ATT FRAMHÄVA VERKSAMHETENS EFFEKTER 6

1

SOCIAL FÖRSTÄRKNING I VERKSTADSVERKSAMHETEN
OCH I DET UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETET 10

Principer för social förstärkning 14

Delområden för social förstärkning 19

2

SOVARI SOM MÄTARE AV SOCIAL FÖRSTÄRKNING 22

Innehållet i Sovari-enkäten 25

Anvisningar för användning av Sovari-enkäten 28

Utnyttjande av Sovari-informationen 31

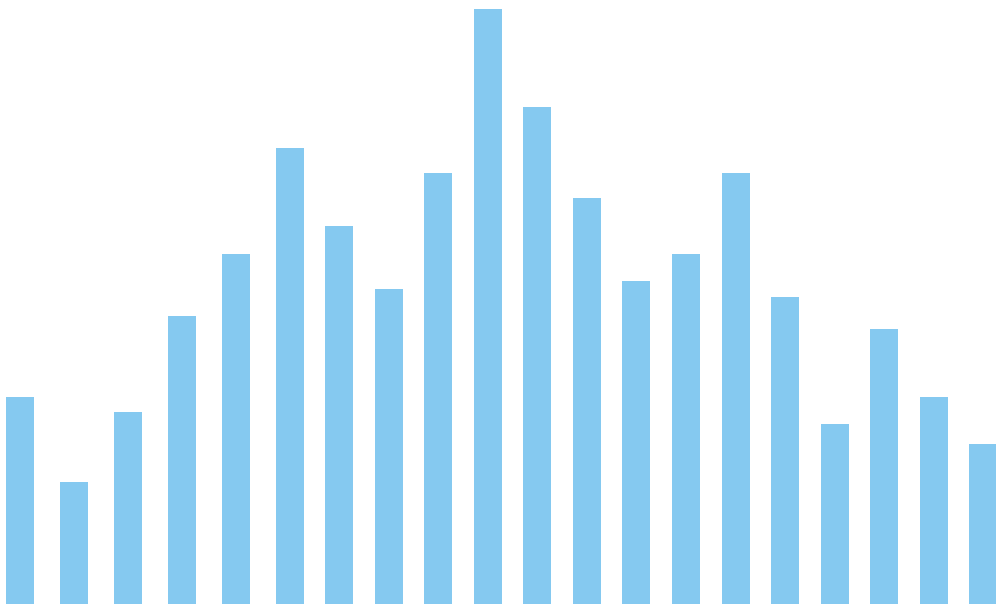
Social förstärkning med deltagarnas egna ord 47

Sovari som verktyg vid lobbning 51

Utnyttjande av Sovari i handledningsdiskussioner 53

LITTERATURFÖRTECKNING 56

BILAGOR: Sovari-enkäter för arbetsverkstäderna och
för uppsökande ungdomsarbete 57

ATT FRAMHÄVA VERKSAMHETENS EFFEKTER

”Jag har blivit mera självsäker och fått en bättre självkänedom, mera mod att fungera i grupp, upplevelser av att ha lyckats, uppmuntran och idéer för hur jag ska gå vidare i livet.”

Så här sammanfattar en deltagare i verkstadsverksamheten sina upplevelser. Avsikten med verkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete är att stöda deltagarna på vägen mot utbildning och arbetsliv. Ett viktigt mål är att stärka deltagarnas sociala förmåga. Det är viktigt att få fram effekterna av verkstadsverksamheten och uppsökande ungdomsarbete på deltagarnas väg genom livet för att förstå betydelsen och behovet av tjänsterna i servicefältet. Effektmätaren Sovari ger information om hurdana effekter verkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete har för deltagarna.

Social förstärkning innebär att människans centrala livsfärdigheter förstärks. Med social förstärkning avses att den sociala funktionsförmågan, hanteringen av vardagen och livskontrollen förbättras¹. Avsikten är att förbättra individens förmåga att fungera i och klara av sociala situationer i vardagen, att utveckla de sociala relationerna till andra människor och att bygga upp delaktighet och växelverkan i näromgivningen, i gemenskaper och i hela samhället. Social förstärkning främjar människans

möjligheter att påverka hur det egna livet ser ut.

Social förstärkning förebygger marginalisering och ökar välmåendet. Behoven av social förstärkning kan ansluta till arbetslöshet och utkomst samt till brister på något meningsfullt att göra, att förverkliga sig själv och få uppskattning samt till ensamhet och utanförskap, oförmåga att hantera vardagen och en känsla av en dyster och hopplös framtid. Ensamhet har ett samband med att man underpresterar

medan man presterar bättre då man tillhör en gemenskap.²

Verkstadsverksamheten förstärker studie- och arbetslivsfärdigheterna och förmågan att leva ett självständigt liv hos sådana personer som befinner sig i en svag arbetsmarknadsställning. I arbetsverkstaden har de unga en möjlighet att reda ut sin livssituation och bygga upp fortsatta vägar mot utbildning och arbetsliv. Syftet med **uppsökande ungdomsarbete** är att nå sådana unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem med att få ta del av sådana tjänster och sådant stöd som främjar de ungas utveckling och självständighet. Den uppsökande ungdomsarbetaren försöker hitta lämpliga alternativ till andra tjänster, utbildning och arbetsliv³ för den unga.

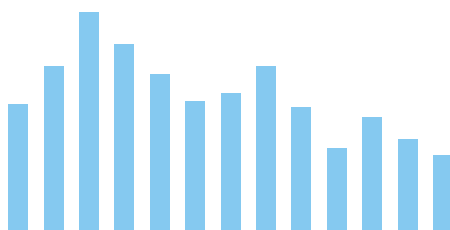
I verkstadsverksamheten betonas att man lär sig genom att arbeta i en kollektiv miljö⁴. I arbetsverkstaden grundar sig den sociala förstärkningen på lämpligt utmanande och meningsfulla uppgifter som utgår från varje deltagares förmåga och färdigheter. Genom den positiva respons som handledarna och träningsgrupperna får deltagaren uppskattning och en känsla av att göra något betydelsefullt. En accep-

terande gemenskap och en uppmunt- rande handledning ökar motivationen att arbeta och sträva efter sina mål. Upplevelser av att man lyckats med något och lärt sig något nytt förstärker självkännedomen, vilket gör det lättare att ställa upp realistiska mål. Genom att framskrida mot sina mål skapas en känsla av kontroll i deltagarens vardag och liv.

Det uppsökande ungdomsarbetet handleder och stöder unga i gräns- landet mellan service, utbildning och arbetsliv. För att kunna handleda deltagarna på ett framgångsrikt sätt förutsätts att man har en övergripande förståelse för den ungas livssituation, att man känner igen den ungas resurser och att man strukturerar upp behö- ven av service och stöd. Uppsökande ungdomsarbete grundar sig på att man bemöter och lyssnar på den unga. Då handledaren bryr sig om och uppskat- tar den unga, upplever den unga att han eller hon blir sedd och att hans

eller hennes angelä- genheter är viktiga. Detta ökar den unga- as mod att framföra sina stödbehov och sitt intresse för att sköta olika ärenden.

Sovari-mätaren ger information och nyckeltal om hur verkstadsverk- samheten och det uppsökande ung-

SOVARI-MÄTAREN GER INFORMATION OCH NYCKELTAL OM HUR VERKSTADSVERKSAM- HETEN OCH DET UPPSÖKANDE UNGDOMS- ARBETET FUNGERAR OCH OM TJÄNSTER- NAS SOCIALT STÄRKANDE EFFEKTER.

¹ Kuure 2014

² Lehtonen & Kallunki (2013), refererat i verket Kuure (2014)

³ Nuorisolaki 2006/72

⁴ Huuonen (red.) (2014)

domsarbetet fungerar och om tjänster-
nas socialt stärkande effekter. Sovari
sammanfattar deltagarnas upplevelser
om ha fått mera kraft i en mätbar form,
som genomsnitt och som procentsiffror.
Mätaren sammanställer även deltagar-
nas upplevelser om servicens effekter

med deras egna ord. Sovari ger tillgång
till nationellt sett enhetlig kvalitativ in-
formation om effekterna som är möjlig
att jämföra samt tillgång till nyckeltal
om verkstadsverksamheten och uppsök-
ande ungdomsarbete.

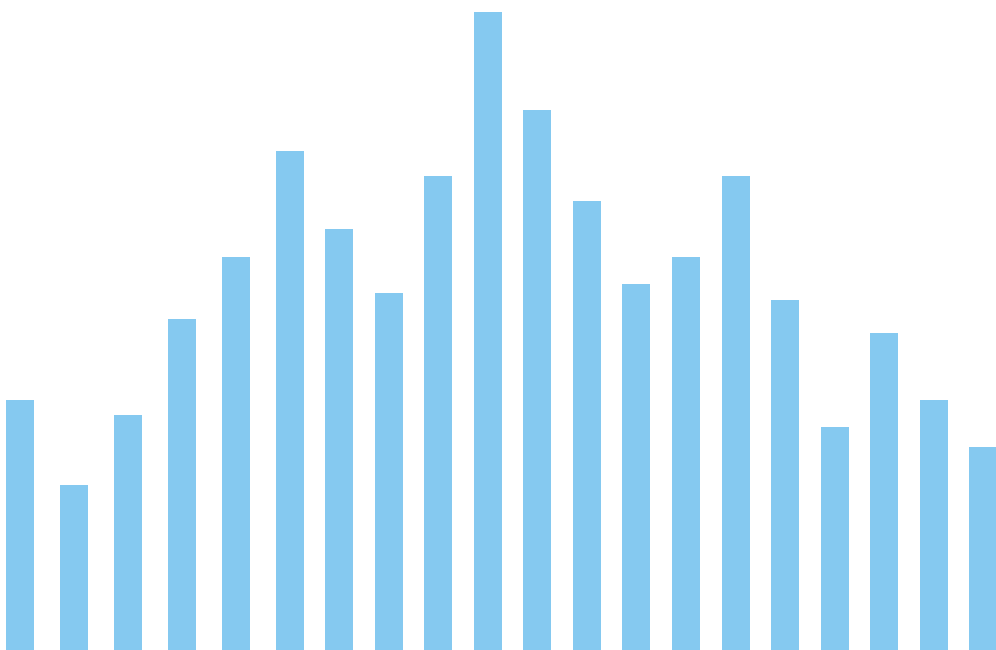
Sovari skapar både nationell och organisationspecifik information. Den information som Sovari ger kan utnyttjas för att utveckla servicen ur deltagarnas perspektiv samt i påverkningsarbetet i riktning mot samarbetspartner, servicens finansiärer, beslutsfattare och beställare. Sovari kompletterar statistisk information om arbetsverkstädernas och det uppsökande ungdomsarbetets effekter. Informationen används för att följa upp deltagarnas placering i utbildningen, arbetslivet och andra tjänster efter att de avslutat sin period i arbetsverkstaden eller det uppsökande ungdomsarbetet.

Sovari är en mätare som utvecklats och upprätthålls av Nationella verkstadsföreningen (TPY). Mätaren har utvecklats genom ett intensivt samarbete med aktörer och deltagare i arbetsverkstäderna och i det uppsökande ungdomsarbetet. TPY har erhållit projektfinansiering för utvecklingen av effektmätaren av undervisnings- och kulturministeriet för åren 2012–2016.

I denna handbok beskrivs hur Sovari-mätaren kan utnyttjas i arbetsverkstädernas verksamhet och i det uppsökande ungdomsarbetet.

- 1** I det första kapitlet behandlas bakgrunden till Sovari: deltagarnas utgångslägen då de styrs till arbetsverkstaden och det uppsökande ungdomsarbetet och principerna för social förstärkning i genomförandet av tjänsterna. I detta sammanhang undersöks delområdena för den sociala förstärkningen samt dess pedagogiska och socialvetenskapliga bakgrund.
- 2** I det andra kapitlet beskrivs hur Sovari-mätaren används i verkstadsverksamheten och i det uppsökande ungdomsarbetet. Dessutom presenteras nyckeltal och beskrivande material som fås genom mätaren och hur man kan tolka och utnyttja informationen.

I slutet av handboken finns en sammanställning över de frågor som ingick i Sovari-webbenkäterna. Avsikten med handboken är att vara ett stöd för användningen och utnyttjandet av Sovari-mätaren i arbetsverkstäderna och i det uppsökande ungdomsarbetet.

1

*SOCIAL FÖRSTÄRKNING
I VERKSTADSVERKSAMHETEN
OCH I DET UPPSÖKANDE
UNGDOMSARBETET*

Funktionsförmågan hos de som styrs till arbetsverkstaden varierar. Verkstadsverksamheten byggs upp utifrån varje deltagares individuella utgångslägen och situationer. Verksamheten kan innebära att man vänjer sig vid en regelbunden arbetsrytm och handledd verksamhet eller innehålla arbetsuppgifter som kräver färdigheter och ansvar. Utgångspunkten för uppsökande ungdomsarbete är att nå sådana unga som befinner sig utanför utbildning och arbetsliv eller som behöver handledning för att få sådana tjänster som de behöver. Den uppsökande ungdomsarbetaren handleder och stöder den unga då han eller hon behöver det, utifrån den ungas egna utgångspunkter och behov.⁵

I den handledningstjänst med lägst tröskel i arbetsverkstäderna, startträningen, koncentrerar man sig på att förbättra deltagarens funktionsförmåga. Ett centralt mål i denna uppgift är att få till stånd en social förstärkning hos deltagaren. Målen med att handleda för arbetslivet har en starkare koppling med att stöda studie- och arbetslivsfärdigheterna, men inom tjänsten kan även social förstärkning spela en viktig roll (figur 1).

Deltagarna i verkstadsverksamheten styrs till tjänsterna framför allt via arbets- och näringstjänsterna, kommunernas social- och hälsovård samt utbildningsservicen. Av klienterna deltar största delen i rehabiliterande arbetsverksamhet eller arbetsprövning, i lönesubventionerat arbete i arbetsverkstaden eller avlägger grundläggande studier eller yrkesstudier⁶. Andra tjänster som ordnas i arbetsverkstaden

är bland annat träning inför arbete för personer som genomgår mental rehabilitering samt integreringsservice för invandrare. Social förstärkning ingår i alla dessa tjänster.

Av deltagarna i startträningen deltar största delen i verksamheten genom ett avtal om rehabiliterande arbetsverksamhet. I synnerhet den rehabiliterande arbetsverksamheten tar sikte på att förbättra deltagarens livshantering, funktionsförmåga och arbetslivsfärdigheter⁷. Från arbetsverkstaden kan en klient som deltar i arbetsprövning få uppmuntran med att söka sig till en utbildning och med att hitta lämpliga utbildningsalternativ. För en ung person som avlägger grundläggande studier eller yrkesstudier erbjuder arbetsverkstaden praktiska studiemetoder vid sidan av de teoretiska samt en trygg inlärningsmiljö, vilket kan göra det lättare för den unga att komma vi-

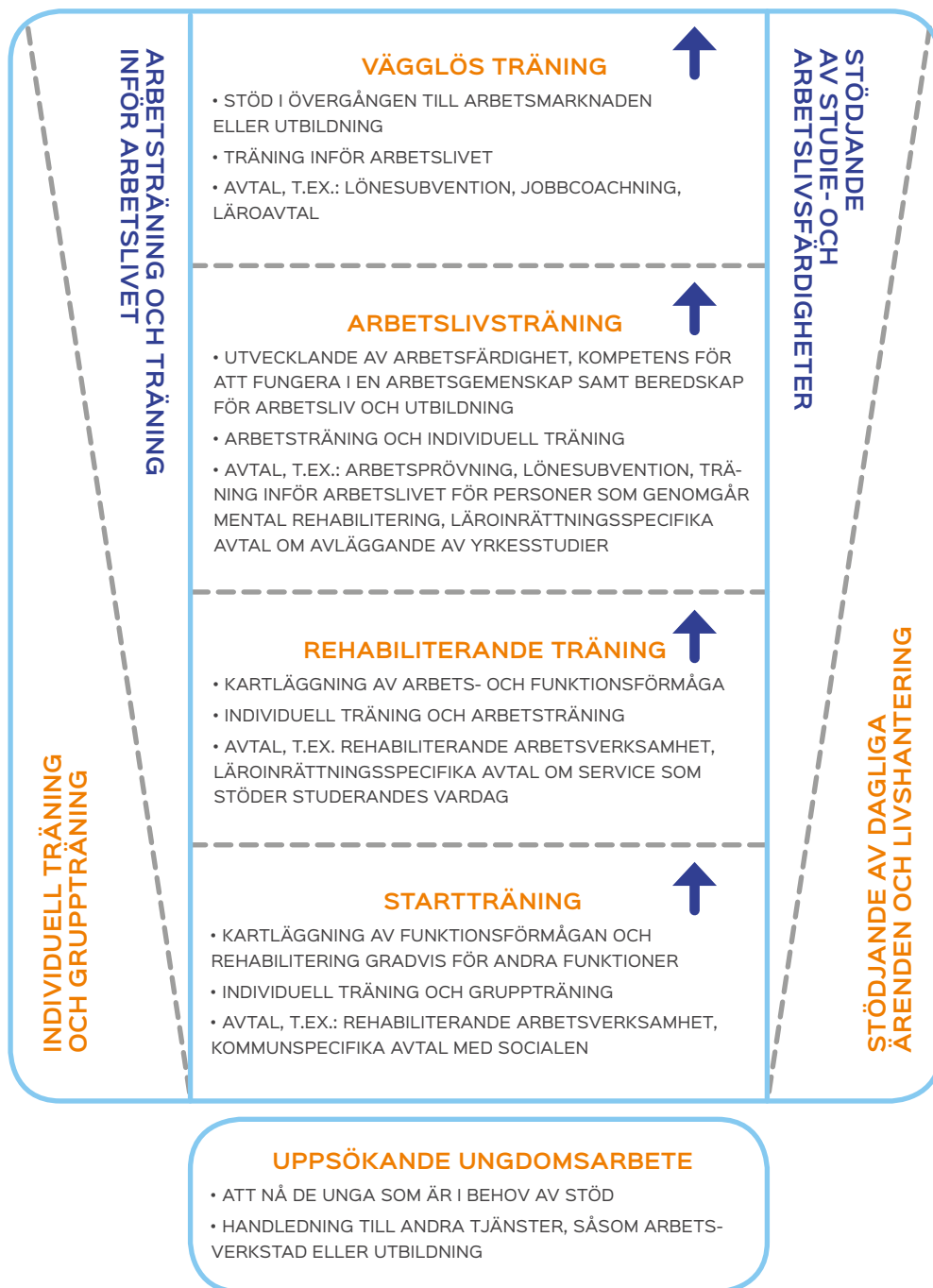
---

⁵ Undervisnings- och kulturministeriet (2016)

⁶ Bamming & Sundvall (2015)

⁷ Institutet för hälsa och välfärd (2016)

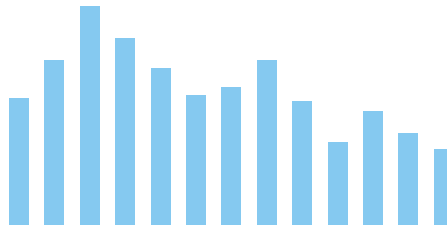
Figur 1. Träningens nivåer i verkstadsverksamheten. I träningen svarar man på deltagarens behov utifrån varje deltagares individuella situation.

dare med studierna. Lönesubventionerat arbete i arbetsverkstaden erbjuder en låg tröskel till ett lönebaserat arbete.

Största delen av deltagarna framskrider inte direkt till utbildning eller arbetsliv efter sin tid i arbetsverkstaden, utan vägen framåt går via olika mellanetapper. Verkstadsverksamheten erbjuder mellanetapper utgående från deltagarens livssituation. Uppföljningsinformation visar att en tredjedel av deltagarna i arbetsverkstäderna fortsätter i arbetsverkstaden efter serviceperioden. Av deltagarna övergår 14 procent till utbildning och 7 procent till arbetslivet. Andelen personer som förblir arbetslösa är 14 procent och 7 procent övergår till andra tjänster (t.ex. missbrukarrehabilitering).⁸ Statistik om hur deltagarna går vidare ger information om verksamhetens effekter. Dessutom behövs information om hurdant stöd deltagarna har fått för framtiden under sin period i arbetsverkstaden.

Ungdomar i **uppsökande ungdomsarbete** styrs till tjänsten framför allt via läroinrättningar, social- och hälsovården, sysselsättningstjänster, arbetsverkstäderna och ungdomsarbetet. En fjärdedel av de unga som kommer till det uppsökande ungdomsarbetet har tagit kontakt på egen hand eller

STATISTIK OM HUR DELTAGARNA GÅR VIDARE GER INFORMATION OM VERKSAMHETENS EFFEKTER. DESSUTOM BEHÖVS INFORMATION OM HURDANT STÖD DELTAGARNA HAR FÅTT FÖR FRAMTIDEN UNDER SIN PERIOD I ARBETSVERKSTADEN.

har nåtts genom att anhöriga tagit kontakt.⁹

Av de unga som styrs till det uppsökande ungdomsarbetet har största delen gått ut grundskolan men har inte avlagt någon examen på andra stadiet. Av deltagarna inom uppsökande ung-

domsarbete har 30 procent studier på hälft, hälften är arbetslösa och endast en liten del arbetar. Av deltagarna i uppsökande ungdomsarbete har 12 procent avlagt en yrkesexamen och 4 procent har gått ut gymnasiet. Det är vanligt att deltagarna har avbrutit sina studier. Läroinrättningarna samarbetar aktivt med det uppsökande ungdomsarbetet: en tredjedel av deltagarna i uppsökande ungdomsarbete nås via en yrkes- eller annan läroinrättning. Av unga i det uppsökande ungdomsarbetet har var fjärde främst fått handledning i att strukturera upp sina studier och fortsätta med dem. Var tredje ung person har påbörjat eller fortsatt sina studier tack vare stöd från det uppsökande ungdomsarbetet.

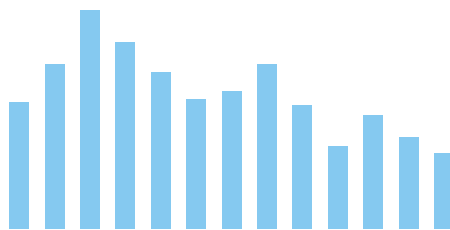
Unga som nåtts genom det uppsökande ungdomsarbetet befinner sig i början av sin väg mot arbetslivet. Av de unga i uppsökande ungdomsarbete får endast 4 procent sin utkomst främst från avlönat arbete. Cirka 30 procent av klien-

⁸ Bamming & Sundvall (2015)

⁹ Statistiska uppgifter om uppsökande ungdomsarbete i detta kapitel: Bamming (2015)

terna i uppsökande ungdomsarbete har styrts främst till sysselsättningsåtgärder, såsom en arbetsverkstad eller arbetsprövning, har registrerats som arbetslösa arbetssökande eller har fått hjälp med att söka arbete.

Förutom till läroinrättningar och till sysselsättningsåtgärder handleder de uppsökande ungdomsarbetarna ungdomar i synnerhet till social- och hälsovårdstjänsterna och till fritidsverksamhet. De uppsökande ungdomsarbetarna hjälper även flera unga med att ordna sin utkomst eftersom många av dem lever på stöd från sina föräldrar eller har inte gett ut uppgifter om sin utkomst. Var fjärde ung deltagare får hjälp med självständigt boende från

HUR DE UNGA STYRS VIDARE TILL STUDIER OCH ANNAN SERVICE FRÅN DET UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETET GER INGEN HELHETSBLILD AV DET UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETETS EFFEKTER.

den uppsökande ungdomsarbetaren.

Hur de unga styrs vidare till studier och annan service från det uppsökande ungdomsarbetet ger ingen helhetsbild av det uppsökande ungdomsarbetets effekter. Förändringar i livssituationen

förutsätter att den unga har förtroende för stöd från en annan person och att de viktigaste livsfärdigheterna utvecklas, det vill säga att det sker en social förstärkning. De unga har fått nya perspektiv, har blivit modigare och tagit konkreta steg mot att få ordning på sina angelägenheter. Sovari mäter och beskriver denna förändring i de ungas liv.

PRINCIPER FÖR SOCIAL FÖRSTÄRKNING

Verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet erbjuder förutsättningar för en social förstärkning hos deltagaren. I ungdomslagen 2006¹⁰ innebär social förstärkning att de ungas livsfärdigheter och livshantering förbättras gradvis. Avsikten är att förbättra den ungas livssituation och att förebygga utslagning.

Enligt pedagogisk och socialvetenskaplig teori grundar sig social förstärkning i **verkstadsverksamheten** på upplevelser om att man lyckats. Dessa upplevelser förstärker människans förtroende för sina egna färdigheter och möjligheter att klara sig. Positiv respons om den egna aktiviteten och uppskattning från den egna gemenskapen

¹⁰ Ungdomslagen 2006/72

Verkstadsverksamheten bygger på tre centrala hörnstenar som utgör grunden för social förstärkning:

- meningsfulla arbetsuppgifter och learning by doing
- samhörighet, växelverkan och delaktighet
- träning som stöder aktivitet och den personliga tillväxten.

uppmuntrar att delta i gruppens verksamhet och att ta ansvar som medlem i en grupp. Upplevelsen om att tillhöra en gemenskap och en konstruktiv växelverkan förstärker självkännedomen.¹¹

En god självkänedom hjälper människan att ställa upp mål som är möjliga att uppnå och förbättrar även möjligheterna att lyckas. Detta stärker känslan av människans upplevda självförmåga och livskontroll, det vill säga upplevelsen av att man själv kan styra sitt liv. Upplevelser av framgång ökar motivationen att ställa upp nya mål och arbeta för att uppnå dem.¹²

För social förstärkning kan man

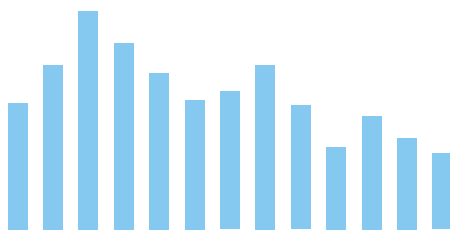
även tillämpa en sfärmodell för positiv inläring:^{13 14} Då deltagaren får positiv respons från gemenskapen och handledarna, upplever deltagaren att han eller hon är en accepterad medlem i gruppen. Uppskattningen och förtroendet i verkstadsgemenskapen skapar en känsla av att deltagarens egen tillhörighet i gruppen har en betydelse. Att klara av att fungera i en gemenskap uppmuntrar deltagaren att lära sig något nytt, vilket stärker uppfattningen om den egna förmågan. Deltagaren får då motivation att lära sig nytt som en medlem i gemenskapen.

I det följande görs en noggrannare

undersökning av principerna för arbetsverkstädernas verksamhet och de faktorer som social förstärkning grundar sig på. Principerna behandlas i handböckerna *Työ- ja yksilövalmennus työpajalla*¹⁵ och *Työpajapedagogiikka*¹⁶.

I arbetsverkstaden erbjuds del-

tagarna **lämpligt utmanande och meningsfulla uppgifter och aktiviteter** utgående från var och ens förmåga och färdigheter. Deltagarna erbjuds möjligheter att prova på olika arbetsuppgifter och att bekanta sig med

STRÄVAN ÄR ATT DELA IN ARBETSUPPGIFTERNA SÅ ATT VAR OCH EN KLARAR AV SINA UPPGIFTER. UPPELVELSERNA AV FRAMGÅNG STÄRKER VILJAN ATT LÄRA SIG NYTT.

¹¹ Partanen (2011), Siitonen (1999), Keltikangas-Järvinen (1994)

¹² Keltikangas-Järvinen (1994, 2008), Honkinen (2009)

¹³ Cremer (2012)

¹⁴ Kuure (2014)

¹⁵ Huuonen (red.) (2014)

¹⁶ Hämmäläinen & Palo (2014)

olika skeden i arbetet. Deltagaren ser betydelsen av det egna arbetet som en del av en helhet som skapar mening i arbetet. Genom arbetet lär sig deltagaren nytt och lär samtidigt känna sina styrkor och förmågor. Strävan är att dela in arbetsuppgifterna så att var och en klarar av sina uppgifter. Upplevelserna av framgång stärker viljan att lära sig nytt. Genom positiv respons från gemenskapen och handledaren upplever deltagaren uppskattning för sitt arbete.

I arbetsverkstadens verksamhet kan man förverkliga och stärka deltagarnas **delaktighet** på många plan.¹⁷ Delaktigheten kan grunda sig på att man bemöter och lyssnar på deltagaren. Detta stärker deltagarens sociala färdigheter och den sociala grunden för delaktighet. I delaktigheten kan det även ingå en upplevelse av att man är en del av verkstadsgemenskapen. Delaktigheten kan även ses som ett brett sätt att påverka gemensamma angelägenheter på egen hand eller i grupp. I arbetsverkstadens verksamhet kan delaktigheten sträcka sig ända till planeringen av verksamheten och beslutsfattandet.

Samhörigheten i en arbetsverkstad grundar sig på deltagarnas jämlikhet, delaktighet, acceptans och ansvar. En accepterande och trygg atmosfär i gemenskapen och en uppmuntrande träning gör det lättare att sträva mot sina mål, genom försök och misstag.

Arbetshandledarens uppgift är att undervisa och handleda deltagaren i arbetsuppgifter och arbetslivsfärdigheter. Arbetshandledaren hjälper delta-

garen att känna igen sina färdigheter, att upptäcka sina framsteg och att ta ansvar för sitt lärande. Handledaren ger konstruktiv kritik och bemöter deltagarna på ett jämlikt, uppskattande och rättvist sätt. Avsikten med arbetsträningen är att förbättra deltagarens arbetsförmåga och att förtydliga deltagarens planer för övergången till utbildning och arbetsliv.

I arbetsträningen stöder man deltagarnas arbetsgemenskapskompetens. Handledaren hjälper deltagarna att arbeta utifrån gemensamma mål och regler. Handledaren stöder deltagarna med gruppbildningen samt med att skapa en trygg vi-anda. I grupphandledningen utvecklas en jämlik växelverkan där man uppskattar varandra och genom vilken deltagarna får upplevelser om acceptans och framgång. Handledaren hjälper även deltagarna att ta ansvar för atmosfären i gruppen.

Arbetsverkstadens **individuella handledare** stöder deltagarens funktionsförmåga, hantering av vardagen, arbetslivsfärdigheter, livskontroll och framtidsplanering. För varje deltagare bedöms i vilken mån han eller hon är i behov av individuell träning inom olika delområden. Stödet kan rikta sig till att förbättra funktionsförmågan och vardagshanteringen eller till att söka en lämplig studieplats. I den rehabiliterande arbetsverksamheten och mentala rehabiliteringen spelar den individuella handledningen en mera central roll än i till exempel arbetsprövningen. Verksamheten bygger på deltagarens förtroende för handledaren. Handledaren

---

¹⁷ Gretsche & Kiilakoski & Nivala (2012), refererat i verket Kuure (2014)

försöker förstå deltagarens situation och perspektiv och bemöta deltagaren på ett accepterande sätt.

Individuell träning ordnas både individuellt och i grupp. I verkstadsgruppen kan deltagarna även få kamrathjälp av varandra. De kan dela sina upplevelser och åsikter och på så sätt få stöd för sina tankar från andra gruppmedlemmar. Samtidigt kan de påverka gruppens tanke- och handlingsmönster.

Avsikten med uppsökande ungdomsarbete är att vara en handledande och stödjande aktör i gränslandet mellan service, utbildning och arbetsliv. I

dessa övergångsskedan förutsätter en framgångsrik handledning av deltagarna att man har en övergripande förståelse för den ungas livssituation och att man strukturerar upp behoven av service och stöd.

I arbetet är det viktigt att man smidigt kan nå den anställda, att man bemöter den unga, är närvarande och lyssnar på den ungas behov. Målet är att den unga ska känna igen sina egna starka sidor och stärka sin sociala identitet så att han eller hon kan hitta sina resurser och eventuella vägar för att ta sig vidare i livet.

Uppsökande ungdomsarbete sträcker sig till ungdomars många olika livsområden. Den ungas klientförhållande med det uppsökande ungdom-

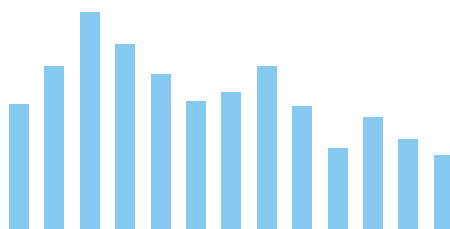
sarbetet kan vara långvarigt och sträcka sig från frågor som berör grundläggande behov, såsom boendearrangemang, hälsovård och ekonomi, till att fundera på olika studiealternativ och att söka arbete. Uppsökande ungdomsarbete grundar sig på frivillighet: i arbetet framskrider man på den ungas villkor, utifrån den ungas situation och behov.

Den uppsökande ungdomsarbetaren accepterar den ungas liv som det är. En attityd där man uppskattar och bryr sig om den unga skapar en upplevelse av att man blir sedd och att ens angelägenheter är viktiga. Detta ökar den ungas mod att föra fram sina stödbehov och att visa intresse att sköta sina angelägenheter.

För att den unga ska få mera kraft förutsätts att man hjälper och stöder den unga under en längre tid. Att stöda den ungas självfört-

roende förutsätter en växelverkan som bygger på förtroende och där den unga fritt kan framföra sina egna synpunkter. Samtidigt strävar en uppsökande ungdomsarbetare efter att stärka den ungas resurser och möjligheter att påverka sitt liv och att öka sin delaktighet. I uppsökande ungdomsarbete aktiverar man den unga utgående från den ungas egen motivation.¹⁸

I det uppsökande ungdomsarbetet innebär delaktighet att det finns ett samarbete mellan den anställda och

EN ATTITYD DÄR MAN UPPSKATTAR OCH BRYR SIG OM DEN UNGA SKAPAR EN UPPLEVELSE AV ATT MAN BLIR SEDD OCH ATT ENS ANGELÄGENHETER ÄR VIKTIGA.

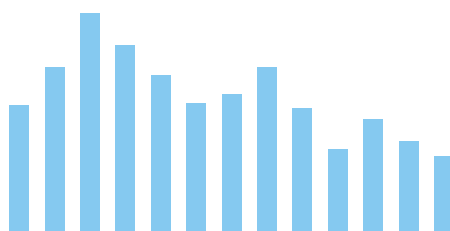
¹⁸ Puuronen (2014)

deltagaren. Den unga och den uppsökande ungdomsarbetaren strukturerar tillsammans upp den ungas livssituation och mål. Utgångspunkten är den ungas egna behov och önskemål. Den anställda litar på den ungas egen expertis i fråga om sin egen livssituation. Det uppsökande ungdomsarbetet grundar sig på så sätt på den ungas egna värden och erfarenheter. Den uppsökande ungdomsarbetaren kan ha egna åsikter om den ungas situation och relevanta alternativ, men ingen rätt att bestämma hur den unga borde handla.¹⁹

Ett arbete som bygger på frivillighet förutsätter att den unga själv är villig att ta emot hjälp från den uppsökande ungdomsarbetaren. Den information som deltagaren ger är av största vikt i arbetet eftersom den får den uppsökande ungdomsarbetaren att få ett grepp om den ungas livssituation, erfarenheter och värden. Den information som den unga gett utgör grunden för hur olika frågor struktureras upp och hur den unga och den uppsökande ungdomsarbetaren tillsammans funderar på olika lösningar. Den anställda kan inte anta att alla unga har samma värden och ställer upp allmänt accepterade och förväntade mål åt sig själv.²⁰

I det uppsökande ungdomsarbetet framkommer även skyldigheter då den anställda föreslår olika alternativ för hur den unga kan gå vidare i sin situation. Skyldigheterna kan framkomma genom att man sätter gränser, uppmuntrar den unga att handla i en önskad riktning, genom att vädja till den ungas pliktkänsla och genom att den uppsökande ungdomsarbetaren motiverar sina åsikter. Målet är att den unga ska komma vidare på sin väg i livet genom att acceptera de gränser och skyldigheter som ställs av samhället. Balansgången mellan uppskattningen av de ungas autonomi och hanteringen av skyldigheter skapar utmaningar i det uppsökande arbetet. I förstärkandet av den ungas aktivitet behövs långsiktigt samarbete och stöd²¹.

Den unga kan få stöd från det uppsökande ungdomsarbetet på många sätt. Enligt Puuronen²² har man i en undersökning om uppsökande ungdomsarbete i Norge strukturerat upp följande stödformer som framkommer tydligt även i det uppsökande ungdomsarbetet i Finland. Den unga får emotionellt stöd då den uppsökande ungdomsarbetaren lyssnar till den ungas upplevelser om sin livssituation. Den unga får socialt stöd genom att

I FÖRSTÄRKANDET AV DEN UNGAS AKTIVITET BEHÖVS LÅNGSIKTIGT SAMARBETE OCH STÖD.

¹⁹ Juhila (2006)

²⁰ Emt.

²¹ Juvonen (2016)

²² Puuronen (2014).

diskutera och göra något tillsammans med den uppsökande ungdomsarbetaren. Beroende på situationen kan den uppsökande ungdomsarbetaren även handleda den unga till en del av någon social grupp. Genom den uppsökande ungdomsarbetaren kan den unga reflektera över sina upplevelser och utvärdera sin livssituation utifrån en annan människas perspektiv. Den uppsökande ungdomsarbetaren erbjuder informativt stöd genom att diskutera med den

unga om olika alternativ och möjligheter att lösa problemen och framskrida i livet. Den unga få materiellt stöd då den uppsökande ungdomsarbetaren hjälper den unga att få de samhällstjänster och förmåner som den unga behöver. Instrumentellt stöd innebär å sin sida att den uppsökande ungdomsarbetaren hjälper och handleder den unga med att ordna sina angelägenheter, till exempel att sköta praktiska ärenden i vardagen.

DELOMRÅDEN FÖR SOCIAL FÖRSTÄRKNING

Social förstärkning i ungdomsarbetet omfattar självförtroende och självuppskattning, interaktionsfärdigheter och social funktionsförmåga samt livskontroll och delaktighet.²³ I verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet finns både en pedagogisk och en socialvetenskaplig grund för att stärka dessa resurser.

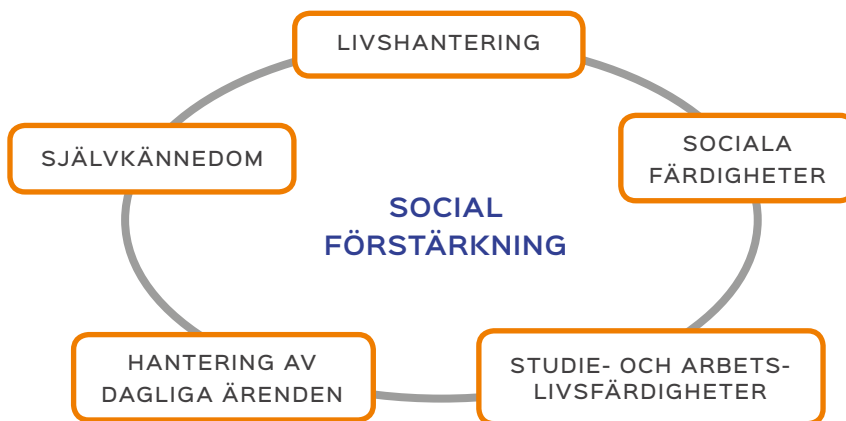
Deltagarna i arbetsverkstädernas verksamhet har fört fram att social förstärkning i praktiken framkommer i synnerhet i hanteringen av dagliga frågor och i studie- och arbetslivsfärdigheterna. Dessa är viktiga teman

även i det uppsökande ungdomsarbetet. För många deltagare och ungdomar i det uppsökande ungdomsarbetet utgår man från en situation där man till exempel har tappat sin normala dygnsrytm och har svårigheter med att sköta sin ekonomi. Det kan också vara frågan om en arbetslös ung person som inte har kunnat söka sådana förmåner som han eller hon är berättigad till eller en person som inte har hittat något lämpligt studiealternativ eller för vilken arbetslivets spelregler är oklara.

I sin helhet kan social förstärkning sammanfattas i fem delområden (figur 2).

---

²³ Kuure (2014)

Figur 2. Delområden för social förstärkning i arbetsverkstädernas verksamhet och i uppsökande ungdomsarbete.

Granskningen av social förstärkning riktar å ena sidan till människans centrala resurser som är självkännetdom, sociala färdigheter och livshantering. Å andra sidan kan granskningen även riktas till dess konkreta yttringsformer i livet: hanteringen av vardagen och studie- och arbetslivsfärdigheterna. Förstärkta resurser gör det möjligt för människan att fungera i sociala kretsar och ta till sig nya färdigheter och handlingsätt. Detta kan framkomma på många olika sätt i hanteringen av vardagen och i beredskapen att framskrida till studier och arbetsliv.

En människa som har en god **självkännetdom** har en realistisk uppfattning om sina egenskaper och känner igen både sina styrkor och begränsningar. Ett gott självförtroende innebär att en människa har en förmåga att uppskatta sig själv som man är. En sådan människa är nöjd med sina framgångar, men accepterar även misslyckanden. En människa med ett gott självförtroende

litar på sin förmåga att klara av olika situationer. Ett gott självförtroende behövs för att skapa en jämlik växelverkan med andra människor och för att våga framföra sina egna åsikter.²⁴

Sociala färdigheter innebär att man accepterar olikheter hos andra människor, respekterar olika åsikter och har en förmåga att bedriva en konstruktiv och uppmuntrande växelverkan med andra. Sociala färdigheter omfattar även lojalitet gentemot andra och en förmåga att lita på andra. Ett tillräckligt och fungerande socialt nätverk är en viktig resurs för människan. Att höra till en gemenskap förbättrar hälsan och välmåendet. En positiv och trygg atmosfär i gemenskapen bygger upp ett förtroende mellan människor och skapar mod att sträva mot sina egna mål.²⁵

Hanteringen av dagliga ärenden är ett centralt delområde för social förstärkning ur ungas perspektiv. När denna färdighet förbättras, kan det till

²⁴ Keltikangas-Järvinen (1994)

²⁵ Siitonen (1999)

exempel innebära att dygnsrytmen förbättras, att man klarar av att hålla sig till avtalade tider, att man orkar i vardagen, har en förmåga att använda de tjänster man behöver, att man kan sköta sin ekonomi och har kontroll över användningen av rusmedel. En god hantering av dagliga ärenden innebär även att man kan ta ansvar för att sköta sina egna ärenden och att man är delaktig i gemensamma angelägenheter.

Social förstärkning kan framkomma på många sätt i **studie- och arbetslivsfärdigheterna**. I det uppsökande ungdomsarbetet och i arbetsverkstädernas verksamhet är stärkande av färdigheterna att söka arbete och inläring av spelregler i arbetslivet centrala teman. I uppföljningen av effekterna av uppsökande ungdomsarbete och arbetsverkstädernas verksamhet är det viktigt att mäta hur deltagarna styrs vidare till studier och arbetsliv. Vid sidan av denna statistik är det viktigt att beakta framstegen i studie- och arbetslivsfärdigheterna även hos de deltagare som inte framskrider direkt till studier eller arbetsliv. De kan vara allt mer villiga att söka sig till studier, vara bättre på att känna igen lämpliga studiealternativ eller uppleva att de orkar bättre i arbetet.

Livshantering är en känsla av koherens, det vill säga balans, med vars hjälp människan klarar sig vidare i livet trots motgångar. En människa med en god livshantering förstår sambandet mellan orsak och verkan och upplever sig kunna påverka sitt eget liv. En sådan

människa ser också sådant som är värt att sträva efter i livet, hittar behövliga resurser i sig själv och klarar av att ta emot hjälp och stöd från andra. I livshantering ingår även resiliens, vilket innebär att människan har en förmåga att anpassa sig till oväntade förändringar och är flexibel vid motgångar.^{26 27 28}

Upplevd självförmåga har ett nära samband med livshantering. Upplevd självförmåga innebär att människan har ett förtroende för den egna förmågan att klara av olika situationer och uppgifter i växelverkan med gemenskapen. En stark upplevd självförmåga hjälper människan att möta sådant som känns svårt, att se möjligheter att lyckas och att kämpa för att nå egna och gemensamma mål. En sådan människa upplever sig också accepterad och som en viktig medlem i en grupp.²⁹

Målmedvetenhet har ett samband med livshantering och motivation. Motivation grundar sig på människans förtroende för att ha tillräckliga egenskaper och att omgivningen erbjuder möjligheter att uppnå målen.³⁰ Då självkänndomen förstärks lär sig människan att ställa upp mål som är möjliga att uppnå.³¹ Förmågan att kunna ställa upp mål, envishet och prestationer grundar sig på hur väl människan tror att han eller hon klarar sig och hur viktigt man upplever sitt mål.³² Social förstärkning kan framkomma som ett ökat hopp: människan hittar nya mål i sitt liv som han eller hon är villig att kämpa för.

²⁶ Honkinen (2009)

²⁷ Keltikangas-Järvinen (1994)

²⁸ Honkinen (2009)

²⁹ Partanen (2011)

³⁰ Siitonen (1999)

³¹ Keltikangas-Järvinen (1994)

³² Tulikorpi (2007)

2

SOVARI SOM MÄTARE AV SOCIAL FÖRSTÄRKNING

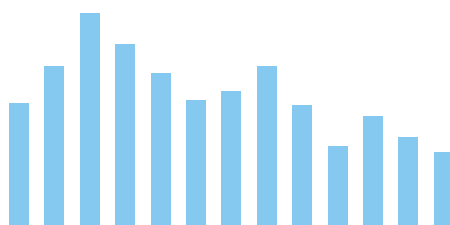
Sovari är en mätare av social förstärkning som används för att mäta effekterna av arbetsverkstädernas verksamhet och det uppsökande ungdomsarbetet. Avsikten med Sovari-mätaren är att få fram de socialt stärkande effekterna av tjänsterna bland användarna. Sovari producerar information och nyckeltal om det tilläggsvärde som man uppnår med arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete. Mätaren kompletterar statistiska uppgifter om hur deltagare i arbetsverkstäderna och i uppsökande ungdomsarbete går vidare till andra tjänster, utbildning och arbetsliv. Genom Sovari tar man sikte på en nationellt enhetlig tillgång till uppgifter om tjänsternas effekter.

Sovari grundar sig på en webbenkät som riktades till deltagare i arbetsverkstäderna och unga inom uppsökande ungdomsarbete. Deltagarna svarade självständigt på enkäten. I enkäten bedömer deltagarna och de unga sina erfarenheter av arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete och den sociala förstärkning som de upplevt när det gäller självkännet, sociala färdigheter, hantering av vardagen, studie- och arbetslivsfärdigheter samt livshantering.

Deltagarna i arbetsverkstäderna svarar på Sovari-enkäten i slutet av verkstadsperioden. Unga som deltar i uppsökande ungdomsarbete svarar på enkäten i det skede då de har fått hjälp eller stöd med en eller flera frågor i det uppsökande ungdomsarbetet. Klientförhållandet kan fortfarande fortsätta eller vara i avslutningsskedet. En Sovari-enkät som gjorts i detta skede

ger information om servicens direkta, kortvariga och socialt stärkande effekter. Klienterna vet inte ännu hur livet kommer att fortsätta efter serviceperioden och stödet. Sovari ger ingen information om tjänsternas effekt på lång sikt, men ger indikationer på dem. Sovari-mätaren undersöker frågor som utvecklas långsamt och som kan ha långtgående effekter. Till exempel kan bättre självkännet och livshantering bära en människa långt.

Sovari genomförs som en engångsenkät för varje deltagare. Då man samlar in materialet gör man med andra ord ingen långvarig uppföljning genom flera enkäter under serviceperioden. I det skede då Sovari utvecklades, testade man på långsiktig uppföljning och upptäckte att deltagarna i arbetsverkstäderna inte alltid kunde känna igen eller erkänna sina utvecklingsbehov i början av servicepe-

SOVARI GRUNDAR SIG PÅ EN WEBBENKÄT SOM RIKTADES TILL DELTAGARE I ARBETSVERKSTÄDERNA OCH UNGA INOM UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETE. DELTAGARNA SVARADE SJÄLVSTÄNDIGT PÅ ENKÄTEN.

rioden. Utgångspunkten var att de ur sitt eget perspektiv redan hade en god nivå av resurser, hantering av vardagen och livskontroll. Jämfört med resultaten i början förblev deltagarnas framsteg under verkstadsperioden små eller framkom till och med som en negativ förändring. Även i dessa situationer bedömde deltagarna i slutet av perioden att saker och ting förändrats i en positiv riktning under perioden i arbetsverkstaden. Deltagarnas förståelse för sin egen livssituation realiserar ofta först då serviceperioden framskrider och då deltagarna nått framsteg. Först då upptäcker deltagarna att saker och ting kan vara bättre än de var i början.

Inom det uppsökande ungdomsarbetet bestämde man sig för en engångsenkät även av den orsaken att man inte ville förbinda de unga att svara på upprepade enkäter i en långvarig uppföljning. En sådan metod ansågs inte passa en tjänst som bygger på frivillighet. Inom det uppsökande ungdomsarbetet är det redan en utmaning att genomföra en nationell engångsenkät: man måste aktivt motivera de unga att svara på enkäten.

De teman och frågor som ingår i Sovari baserar sig på bakgrundsundersökningar om arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete och på diskussioner med verkstadsaktörer, deltagare och aktörer inom uppsökande ungdomsarbete. Innehållet i Sovari har planerats bit för bit i samarbete med aktörer på servicefältet. På detta sätt har man försäkrat sig om att Sovari innehåller sådana

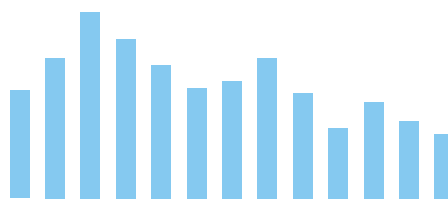
frågor om genomförandet av tjänsterna och deras effekter som är viktiga ur de praktiska arrangörernas perspektiv.

I uppsättningen av frågorna i Sovari försökte man uppnå en omfattande tillgång till information, men samtidigt fäste man uppmärksamhet vid att frågorna är lättlästa och lätta att förstå. Färdiga standardiserade mätare av social förstärkning visade sig vara för tunga och svårbegripliga för att man skulle få tillförlitliga svar. Det är svårt att skapa objektiva mätare för att mäta personliga känslor som är oberoende av situationen och som fungerar i praktiken.

Sovari ger information om förändringar som deltagarna upplevt i sin egen livssituation under sin period i arbetsverkstaden och i det uppsökande ungdomsarbetet. Effekterna av sådana faktorer som är oberoende av dessa tjänster för deltagarens livssituation

kan inte uteslutas och det är inte heller möjligt att direkt påvisa vad som påverkar vad. Den information som Sovari ger kan emellertid kopplas till en realistisk bedömningsundersökning

och enligt den granska om det har skett en eftersträvd förändring i serviceanvändarnas liv och om förändringen har ett samband med upplevelsorna om hur servicen genomförs. Utifrån en realistisk bedömningsuppsättning kan man utreda i vilken livssituation de deltagare befinner sig som upplever social förstärkning och på vilket sätt verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet bör genomföras för att det ska uppnås.

INNEHÅLLET I SOVARI HAR PLANERATS BIT FÖR BIT I SAMARBETE MED AKTÖRER PÅ SERVICEFÄLTET.

INNEHÅLLET I SOVARI-ENKÄTEN

SOVARI-ENKÄTEN innehåller två bedömningsavsnitt:

- 1 genomförande av servicen
- 2 bedömning av servicens effekter med tanke på social förstärkning.

Med hjälp av Sovari testar man hur de allmänna principerna för arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete förverkligas och vilken betydelse de har för den sociala förstärkningen. Sovari ger information om huruvida det har skett en eftersträvad förändring i serviceanvändarens liv under serviceperioden och om förändringen har ett samband med upplevelsorna om hur tjänsten genomförts. Sovari grundar sig på en webbenkät som riktats till deltagarna i arbetsverkstäderna och till unga i det uppsökande ungdomsarbetet. De frågor som Sovari-enkäterna innehåller finns i en bilaga till handboken.

I det första bedömningsavsnittet i Sovari-enkäten bedömde deltagarna hurdana upplevelser de hade fått ge-

nom verkstadsverksamheten eller det uppsökande ungdomsarbetet (figur 3).

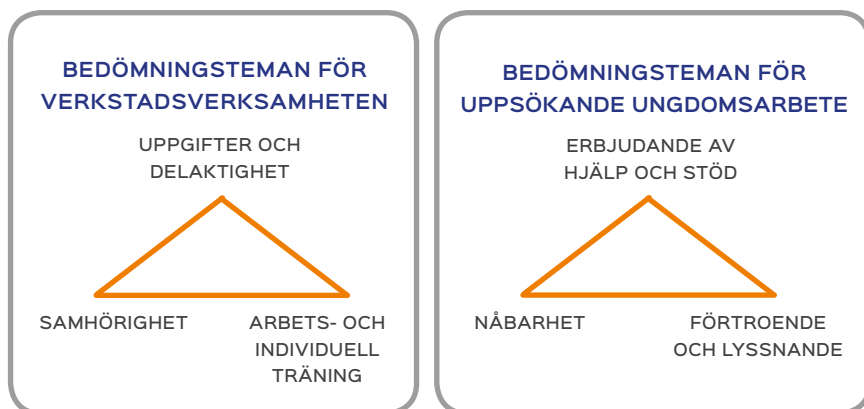
Deltagarna definierar i vilken mån olika principer för social förstärkning har förverkligats i tjänsten. Sammanlagt omfattar bedömningen av verkstadsverksamheten 18 punkter. Bedömningen av uppsökande ungdomsarbete omfattar sammanlagt 11 punkter om hur tjänsten genomförts.

Viktiga delområden för **bedömningen av verkstadsverksamheten** är

- arbetsuppgifter och verksamhet,
- gemenskap och delaktighet samt
- den handledning och det stöd som erbjudits i arbetsträningen och i den individuella träningen.

I Sovari-enkäten bedömer deltagaren de upplevelser som han eller hon fått inom dessa delområden med tanke på social förstärkning.

Bedömningen av verkstads **arbetsuppgifter** innehåller frågor om hur väl uppgifterna erbjuder deltagarna upplevelser om att de lyckats med nå-

Figur 3. Bedömningsteman för verkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete i Sovari-mätaren.

got och lärt sig något nytt. Deltagarna bedömer även sina möjligheter att prova på olika mångsidiga arbetsuppgifter under verkstadsperioden. I fråga om **delaktighet** bedömer deltagarna i vilken mån de har möjligheter att påverka sina egna arbetsuppgifter och aktiviteter i arbetsverkstaden. I Sovari frågor man dessutom om deltagarens motivation att delta i verkstadsverksamheten, vilket utgör en viktig grund för att man ska kunna uppnå målen för verkstadsverksamheten och den sociala förstärkningen.

När det gäller **samhörigheten i arbetsverkstaden** bedömer deltagarna hur de upplever vi-andan i arbetsverkstaden och hur viktiga de känner sig i verkstadsgruppen. Handledarnas roll i stödandet av samhörigheten undersöks genom en fråga om i vilken mån handledarna vid behov stöder utredningen av konflikter mellan deltagarna. Dessutom frågar man om deltagarna upplever att de får tillräckligt med kamratstöd från andra medlemmar i verkstadsgruppen.

Genom frågor om **arbetsträningen** samlar man information om i vilken mån deltagarna får tillräckligt med jämlik handledning i sina uppgifter i arbetsverkstaden. Deltagarna bedömer även om de upplever att de accepteras som de är och får uppmuntrande respons från arbetstränaren eller handledaren. När det gäller **den individuella träningen** definierar deltagarna hur väl de litar på handledarna i arbetsverkstaden, vilket är grunden för ett framgångsrikt handledningsarbete. Deltagarna bedömer också hur väl de vid behov får handledning med att ordna sina egna praktiska angelägenheter, med frågor som tynger dem och med planer för framtiden.

I det uppsökande ungdomsarbetet bedömer de unga principerna för hur smidigt det är

- få kontakt,
- bli hörd och
- att få förtroende samt
- hjälp och stöd.

Samtidigt definierade de unga i vilka frågor de upplever att de fått stöd från den uppsökande ungdomsarbetaren.

Genom frågor om huruvida den uppsökande ungdomsarbetaren har varit i kontakt med den unga tillräckligt ofta och om den unga fått en bra kontakt med ungdomsarbetaren mäter man hur smidigt det går att **få kontakt**.

Genom att fråga om den uppsökande ungdomsarbetaren har tillräckligt med tid att diskutera med den unga och om han eller hon beaktar den ungas önskemål, undersöker man hur deltagaren **upplever sig bli hörd**. **Den ungas förtroende** för den uppsökande ungdomsarbetaren mäts genom att fråga om ungdomsarbetaren är intresserad av hur det går för den unga och om den unga kan berätta om sina angelägenheter i förtroende för ungdomsarbetaren.

I det avsnitt som behandlar hjälp och stöd definierar de unga hur väl den uppsökande ungdomsarbetaren uppmuntrar dem att handla på egen hand, om uppsökaren har berättat om olika alternativ för hur den unga kan ta sig vidare i livet och om den unga har hittat en lämplig väg vidare med hjälp av den uppsökande ungdomsarbetaren. De unga bedömer även sin egen attityd, hur gärna de tar emot hjälp och stöd från den uppsökande ungdomsarbetaren. I slutet bedömer den unga hur nöjd han eller hon är över hela det stöd

som han eller hon fått av den uppsökande ungdomsarbetaren.

I **Sovari-enkätens andra del** bedömer deltagarna sina upplevelser om social förstärkning under perioden i arbetsverkstaden eller i det uppsökande ungdomsarbetet inom fem delområden. Varje delområde innehåller några bedömningsfrågor.

Deltagaren bedömer

- om det skett en förändring inom de olika delområdena för social förstärkning och
- i vilken riktning förändringen gått.

Delområdena för den sociala förstärkningen i Sovari-mätaren är

- 1 självkänedom
- 2 sociala färdigheter
- 3 hantering av dagliga ärenden
- 4 studie- och arbetslivsfärdigheter
- 5 livshantering

I fråga om **självkänedom och självförtroende** bedömde deltagarna och de unga om det är lättare eller svårare att se goda egenskaper hos sig själv, att uppskatta det egna kunnandet och att klara av misslyckanden. I frågor om **sociala färdigheter** bedömde deltagarna om det är lättare eller svårare att samarbeta med andra människor, be om hjälp från andra, föra fram sina egna åsikter och lita på andra människor. Självkänedom och sociala färdigheter är viktiga resurser för den sociala funktionsförmågan.

I Sovari undersöks förändringar som upplevts i **hanteringen av dagliga ärenden** när det gäller att utträtta officiella ärenden och sköta ekonomin och hemmet. I detta sammanhang utreds även framsteg som upplevts i

dygnsrytmens regelbundenhet och i självständigheten i vardagen överlag. I bakgrundskartläggningen av Sovari nämnde deltagarna hanteringen av vardagen som ett viktigt delområde för den sociala förstärkningen i verkstadsverksamheten.

Verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet tar sikte på att förbättra **studie- och arbetslivsfärdigheterna** hos många av deltagarna. I Sovari-enkäten bedömer deltagarna om alternativ i anslutning till studier har blivit tydligare och om viljan att studera har ökat under serviceperioden. De bedömer också sina erfarenheter i kompetensen att söka arbete och i kännedomen om och förmågan att följa spelreglerna i arbetslivet under verkstadsperioden. Deltagarna i arbetsverkstäderna svarar även på om orken att utföra arbetsuppgifterna har förändrats. De unga i uppsökande ungdomsarbete svarar på om viljan att få arbete har blivit starkare under serviceperioden.

När det gäller delområdet för **livshantering och mål** i samband med social förstärkning bedömer deltagarna om de upplever att de kan påverka sitt livs gång och om de även klarar av problemsituationer bättre än tidigare. I frågor om målmedvetenhet bedömer deltagarna om deras planer för framtiden har blivit tydligare, om tron på att kunna uppnå sina egna mål har förstärkts och om de blivit mera eller mindre nöjda med sitt liv under serviceperioden.

Alla delområden för den sociala förstärkningen ansluter till livshanteringen och målen: då man har den självkänedom och det självförtroende som man behöver, färdigheter att verka i olika sociala sammanhang, förmåga att klara

av vardagen och kan hitta sin väg inom utbildningen och arbetslivet, skapar dessa områden även en känsla av att man har kontroll över sitt liv, färdigheter att förverkliga sig själv samt att man kan ställa upp mål som är möjliga att uppnå och kan göra upp planer vidare i livet.

Förutom en bedömning av hur servicen har genomförts och den sociala förstärkningen innehåller Sovari-enkäterna även **frågor om tillgången till service**, såsom varaktigheten av samarbetet under verkstadsperioden och tillsammans med den uppsökande ungdomsarbetaren, antalet

besök i arbetsverkstaden per vecka, hur ofta man träffat den uppsökande ungdomsarbetaren samt den service i arbetsverkstaden som deltagarna har styrts till (till exempel arbetsprövning, rehabiliterande arbetsverksamhet eller integrationservice för invandrare).

Dessutom frågar man efter **den svarandes bakgrundsuppgifter**, såsom ålder, kön och utbildning. Då de unga svarar på enkäten definierar de på vilken ort eller i vilken ungdomsarbetsorganisation de har varit. I verkstadsenkäten ombeds man nämna arbetsverkstadsorganisationen och -enheten.

ANVISNINGAR FÖR ANVÄNDNING AV SOVARI-ENKÄTEN

Användningen av Sovari i arbetsverkstaden och i det uppsökande ungdomsarbetet förutsätter ett bakgrundstöd från cheferna samt att de anställda förbinder sig att genomföra Sovari-enkäterna. I arbetsverkstaden och i det uppsökande ungdomsarbetet kommer man tillsammans överens om hur och med vilket tidsschema man genomför Sovari-enkäten och vem som är ansvarig för den. I serviceperioder som pågår i flera år kan deltagaren svara på enkäten en gång per år.

Sovari-enkäterna kan fyllas i via webbläsaren. Det är lättast att svara på enkäten på en dator, men det går även att göra det med en pekplatta eller

mobiltelefon. Arbetsverkstäderna och organisationerna inom uppsökande ungdomsarbete får webbadresserna till Sovari-enkäterna från administratören vid Nationella verkstadsföreningen (TPY). Enkäterna finns på svenska, finska och engelska. För att enkäten ska kunna riktas enbart till berörda deltagarna och för att man ska kunna utesluta utomstående sprids länkarna inte offentligt.

Sovari-enkäten innehåller frågor om serviceperioden i arbetsverkstaden eller i det uppsökande ungdomsarbetet, bedömning av hur tjänsten har genomförts, bedömning av tjänstens effekter ur den sociala förstärkningens

perspektiv samt frågor om den svarandes livssituation. Det är bra om handledarna och de uppsökande ungdomsarbetarna tidvis kan diskutera om teman i Sovari tillsammans med deltagarna: vad var utgångspunkten i början av verkstadsperioden eller det uppsökande ungdomsarbetet, vilka frågor har man behandlat under vägen, vilka frågor har man framskridit med och vilka frågor borde vidarebehandlas? Genom sådana diskussioner har den unga lättare att komma ihåg sina framsteg under en längre period och lättare att svara på Sovari-enkäten.

Nationella verkstadsföreningen (TPY) gör organisations specifika och riksomfattande sammanställningar av Sovari-enkätens svar för arbetsverkstädernas och det uppsökande ungdomsarbetets bruk. Sammanfattningarna görs på hösten utifrån de svar som kommit in under året. Insamlingsperioden pågår från september fram till slutet av augusti.

Att svara på Sovari-enkäten

I arbetsverkstäderna genomförs Sovari-enkäten som en engångsenkät för alla deltagare i slutet av verkstadsperioden. Arbetsverkstadens handledare ordnar så att deltagarna kan svara på enkäten vid sidan av verkstadens verksamhet. Deltagarna svarar på enkäten vid en lugn tidpunkt vid datorn. Det är bra att reservera 30 minuter för

att svara, även om de flesta deltagarna kan svara på enkäten på 15 minuter. I början av varje deltagares period i arbetsverkstaden planeras när deltagaren ska fylla i enkäten. I sådana fall där flera deltagare avslutar sin period i arbetsverkstaden samtidigt kan man ordna ett gemensamt tillfälle samma dag eller

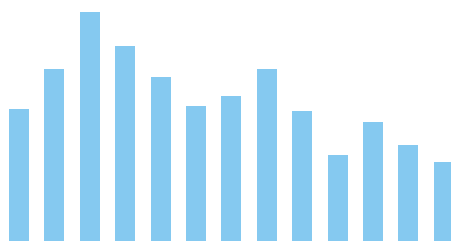
under en vecka.

För att det ska vara lätt att öppna blanketten kan adressen till Sovari-enkätens webbplats sparas bland bokmärkena i datorns webbläsare. Det är bra om handledaren kan hjälpa deltagaren att svara på frågorna på den första sidan som innehåller frågor om

verkstadsperioden.

På enkätens första sida väljer man att svara endera på hela enkäten eller på den förkortade versionen. I det senare alternativet ingår inga frågor om bedömningen av verkstadsverksamheten. Den förkortade versionen passar deltagare som till exempel har svårt att koncentrera sig. Den som svarar på enkäten kan hoppa över frågor som känns svåra eller oviktiga. Då man svarat klart på enkäten skickas den via webben direkt till Nationella verkstadsföreningen (TPY).

I det uppsökande ungdomsarbetet erbjuder man Sovari-enkäten till ungdomarna i det skede då den uppsökande ungdomsarbetaren har behandlat en eller flera frågor tillsammans med den unga. Samarbetet mellan den unga och den uppsökande ungdomsarbetaren kan fortfarande fortsätta eller vara

NATIONELLA VERKSTADSFÖRENINGEN (TPY) GÖR ORGANISATIONSSPECIFIKA OCH RIKSOMFATTANDE SAMMANSTÄLLNINGAR AV SOVARI-ENKÄTENS SVAR FÖR ARBETSVERKSTÄDERNAS OCH DET UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETETS BRUK.

i slutskedet. Enkäten kan med fördel fyllas i till exempel i det skede då den anställda ska inleda sin semester och det blir en paus i samarbetet med den unga.

I det uppsökande ungdomsarbetet kan de unga svara på Sovari-enkäten hemma eller på en valfri plats med tillgång till webben. De anställda kan dela länken till webbenkäten med sina klienter i personliga meddelanden per e-post, sms eller via Facebook. I efterhand är det bra att påminna den unga om att svara på enkäten. För att deltagarna ska svara på enkäten i så stor utsträckning som möjligt är det bra om man kan be den unga att svara på enkäten i samband med att man träffar honom eller henne i det uppsökande

ungdomsarbetets utrymmen. Man kan också erbjuda en möjlighet att svara på enkäten i samband med ett evenemang så länge det finns tillgång till en lugn och ostörd plats.

Det är bra att reservera 20 minuter för att svara på enkäten så att de unga kan koncentrera sig på den i lugn och ro. I allmänhet tar det inte länge att svara på frågorna, utan det kan räcka med cirka 10 minuter. I det uppsökande ungdomsarbetet kan man också använda den förkortade versionen av Sovari-enkäten. Den förkortade versionen kan erbjudas till sådana unga som bara haft ett litet behov av service eller som har svårt att svara på hela enkäten.

TIPS FÖR ATT GENOMFÖRA SOVARI-ENKÄTEN OCH FÖR ATT MOTIVERA DE UNGA ATT SVARA

- Informera de unga om enkäten och dela länken till den med alla som du har arbetat med. Efter en eller ett par veckor kan du skicka en påminnelse om enkäten eller tacka för att den unga redan har svarat på den.
- Be unga med svårigheter att sätta sig ner vid en dator på en lugn plats på de uppsökande ungdomsarbetarnas kontor och svara på enkäten.
- Berätta för den unga att enkäten är viktig för att ni ska få veta vad det uppsökande ungdomsarbetet betyder för de unga. Tillgången till informationen är viktig för att man ska kunna utveckla tjänsten ur de ungas perspektiv.
- Genom enkäten har de unga en möjlighet att få sin egen röst hörd och berätta hur de upplever att tjänsterna har fungerat, vilka utvecklingsbehov som finns och vilken betydelse och vilka effekter tjänsterna har för deras eget liv.
- Berätta för den unga att ni inte bara vill ha "goda" resultat. Det är viktigt att veta hur man kunde göra saker och ting bättre ur de ungas perspektiv. Genom enkäten vill man få fram både goda och dåliga upplevelser av tjänsten.
- Att svara på Sovari-enkäten tar vanligtvis bara en liten stund (5–15 minuter). Uppmana den unga att svara på enkäten noggrant och i lugn och ro.
- Berätta för den unga att de flesta som svarat på enkäten har upplevt att det är lätt och ganska trevligt att fylla i den. Genom enkäten kan den unga få ett grepp om sina framsteg och vad han eller hon skulle vilja ha mera stöd med.
- Man får också erbjuda "morötter", till exempel bjuda på kaffe och bulle på kontoret då den unga har svarat på enkäten.

Att motivera deltagaren att svara på enkäten

Sovari ger viktig och nyttig information om hur arbetsverkstädernas verksamhet och det uppsökande ungdomsarbetet ordnas och om deras effekt ur deltagarnas perspektiv. För de som svarar på enkäten är det bra att veta hur den insamlade informationen används i utvecklingen av verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet. De anställda får information om hur svaren har fördelats i organisationen, men får ingen personlig information om hur var och en av deltagarna har svarat på enkäten. De anställda får även tillgång till de öppna svaren. Gruppen av svarande består av deltagare i arbetsverkstaden och unga inom det uppsökande ungdomsarbetet under ett års tid, från september till augusti. Sammanfattningar för arbetsverkstadsorganisationerna och enheterna görs utgående från grupper om åtta svarande.

Resultat från mindre grupper undersöks inte på grund av datasekretess.

Det är viktigt att de anställda motiverar och uppmuntrar sina klienter att svara på enkäten. Det är dock frivilligt att svara på enkäten. I arbetsverkstäderna kan man se Sovari-enkäten som en del av verkstadsverksamheten och något man hoppas att alla ska delta i. I det uppsökande ungdomsarbetet är det mera frågan om att lyckas motivera de unga att svara på enkäten. Enkäten är ett sätt att öka deltagarnas delaktighet, det vill säga påverkningsmöjligheter, i att utveckla arbetsverkstadens verksamhet eller det uppsökande ungdomsarbetet. Genom Sovari kan klienterna föra fram sina synpunkter om verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet. Om möjligt kan man erbjuda en liten belöning till de som svarat på enkäten; till exempel bjuda på kaffe i arbetsverkstadens matsal eller på det uppsökande ungdomsarbetets kontor.

UTNYTTJANDE AV SOVARI-INFORMATIONEN

SOVARI GER information och nyckeltal från två olika bedömningsdelar:

- om bedömningen av servicen och
- bedömningen av den sociala försörjningen.

Informationen från Sovari-enkäterna kan utnyttjas på många sätt:

1 Sovari erbjuder ett verktyg för att stärka deltagaren perspektiv i servicen, för att öka deltagarnas delaktighet och utveckla de anställdas kompetens i verkstadsverksamheten och i det uppsökande ungdomsarbetet.

2 Informationen om effekterna behövs som stöd för deltagarnas servicestyrning. Mätaren berättar om hurdana servicebehov arbetsverkstädernas verksamhet och det uppsökande ungdomsarbetet svarar på och i hurdana livssituationer det lönar sig att styra klienterna till tjänsterna. Sovari ger också information om principerna för verksamheten i tjänsterna, vilket stöder klientsamarbetet mellan olika tjänster.

3 Det är bra att rikta information om effekterna som stöd för det politiska beslutsfattandet och anskaffningen av

service. Den information som Sovari ger beskriver betydelsen av arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete i servicesystemet.

4 Sovari ger även nationell information om effekterna av arbetsverkstädernas verksamhet och det uppsökande ungdomsarbetet.

Nationella verkstadsföreningen (TPY) utarbetar enhets- och organisations-specifika samt riksomfattande sammanfattningar av materialet från Sovari-enkäterna varje år. När det gäller arbetsverkstädernas verksamhet produceras information specifikt för olika verkstadsorganisationer samt specifikt för olika tjänster eller verkstadsenheter

inom organisationerna. I det uppsökande ungdomsarbetet sammanställs information specifikt för olika organisationer. Sådana organisationer för uppsökande ungdomsarbete som omfattar flera kommuner får en sammanfattning som består av alla svar från de unga i det område som organisationen omfattar. På sådana orter där det finns flera organisationer för uppsökande ungdomsarbete eller arbetsverkstäder får man sådan information om tjänsterna som går att jämföra. Enhetsspecifika resultat förutsätter att minst åtta personer har svarat på enkäten.

Avsikten med resultaten från bedömningen av tjänsten är att ge arbetsverkstäderna och enheterna för upp-

PERSPEKTIV SOM BÖR BEAKTAS I TOLKNINGEN AV SOVARI-RESULTATEN

- I bedömningen av servicen är det viktigt att få fram servicens utvecklingsbehov ur klienternas perspektiv. Det kan vara bra att betona detta för klienterna i samband med att man samlar in svaren.
- Serviceproducenterna kan gärna presentera positiv respons om sin verksamhet. Denna information är viktig då man vill visa en framgångsrik service och har utfört långsiktigt utvecklingsarbete i serviceproduktionen. Resultatets trovärdighet får emellertid stöd av att man även kan påvisa behov av att utveckla servicen. Det lönar sig också att framföra kritisk respons.
- Ju större del av klienterna som svarar på Sovari-enkäten, desto bättre motsvarar resultaten hela klienteletets synpunkter. Det är vanligt att de klienter som fått hjälp också svarar på responsenkäten i större utsträckning än de som haft mindre nytta av tjänsten. När man presenterar resultaten är det bra att nämna hur stor del av klienterna som har deltagit i Sovari-enkäten.
- I synnerhet de klienter tillsammans med vilka man behandlat frågor i anslutning till livssituationen kan svara på Sovari-enkäten för ungdomar i uppsökande ungdomsarbete. En ung person som endast behövt lite handledning kan ifrågasätta nyttan med att svara på en ingående enkät. Det kan vara svårt för den unga att koppla ihop den hjälp som han eller hon fått med social förstärkning om stödet har anknutit till att sköta en enskild praktisk fråga eller till servicestyrning vidare, till exempel hjälp med att fylla i ansökningspapper till en studieplats.
- Då man presenterar Sovari-resultaten kan det vara bra att beskriva hurdan grupp av svarande som resultaten baserar sig på. De svarandes bakgrundsuppgifter, såsom ålders-, köns- och utbildningsfördelning kan även jämföras med nationella fördelningar, vilket kan ge information om särdragen hos det egna klientelet.

sökande ungdomsarbete information om vilka delar man lyckats särskilt väl med och vilka delar som bör utvecklas. I tolkningen av de enhetsspecifika resultaten kan man utnyttja riksomfattande resultat. Det är möjligt att undersöka hur enhetens egna resultat avviker från de nationella målen: har klienterna i den egna organisationen varit nöjda samtidigt med deltagarna på nationell nivå eller avviker resultaten från varandra?

I jämförelsen av Sovari-resultaten för en arbetsverkstad eller en enhet för uppsökande ungdomsarbete med nationella resultat är det bra att komma ihåg att resultaten påverkas av många faktorer och att de inte direkt berättar om huruvida arbetsverkstaden är "bra" eller "dålig".

Nationella verkstadsföreningen (TPY) utarbetar en rapport om de nationella resultaten varje år. De nationella resultaten ger allmän information om arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete. Informationen kan utnyttjas i lobbningen och kommunikationen på nationell och lokal nivå. Rapporten publiceras på TPY:s webbplats (www.tpy.fi) och skickas till kontaktpersoner vid undervisnings- och kulturministeriet och Regionförvaltningsverket. De enhetsspecifika uppgifterna för arbetsverkstäderna och det uppsökande ungdomsarbetet offentliggörs inte.

Information om bedömningen av tjänsten

Nedan följer en studie av Sovaris nyckeltal som mätaren ger om bedömningen av arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete. Samtidigt ger man anvisningar om hur man kan beskriva och tolka resultaten och informera om dem.

Om **bedömningen av hur arbetsverkstädernas verksamhet och det uppsökande ungdomsarbetet genomförs** ges följande resultat på servicenivå och på nationell nivå:

1 Frågespecifika resultat om hur nöjda deltagarna är med hur servicen genomförs

För varje fråga i Sovari som består av ett påstående får man ett medelvitsord och svarsfördelningar som beskriver hur frågan har förverkligats och lyckats på arbetsverkstaden eller i det uppsökande ungdomsarbetet.

2 Resultat om genomförandet av verkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete enligt delområde

För varje delområde för servicen får man ett medelvitsord av påståendena i anslutning till temat. Bedömningen av varje delområde omfattar 2–4 bedömningsfrågor.

a. Delområden för arbetsverkstädernas verksamhet är uppgifter och delaktighet, samhörighet samt arbetsträning och individuell träning.

b. Delområden för uppsökande ungdomsarbete är nåbarhet, pålitlighet och tillgång till hjälp och stöd.

3 Helhetsvitsord för genomförandet av verkstadsverksamheten eller det uppsökande ungdomsarbetet

Helhetsvitsordet för verkstadsverksamheten eller det uppsökande ungdomsarbetet grundar sig på medelvitsordet för servicens delområden.

Bedömningen av hur verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet genomförs grundar sig på frågor med positiva påståenden, till exempel "mina uppgifter har fått mig att känna att jag lyckas" och "vi

Tabell 1. Svartalternativ för bedömningsfrågor i form av påståenden för verkstadsverksamhet och uppsökande ungdomsarbete (t.ex. ”mina uppgifter har fått mig att känna att jag lyckas”).

Värde	Svartalternativ	Tolkning av hur verksamhetsprincipen förverkligats
1	Helt av annan åsikt	Principen har förverkligats mycket dåligt i servicen.
2	Delvis av annan åsikt	Principen har förverkligats ganska dåligt i servicen.
3	Varken av samma eller annan åsikt	Principen har förverkligats någorlunda i servicen.
4	Delvis av samma åsikt	Principen har förverkligats ganska bra i servicen.
5	Helt av samma åsikt	Principen har förverkligats mycket bra i servicen.

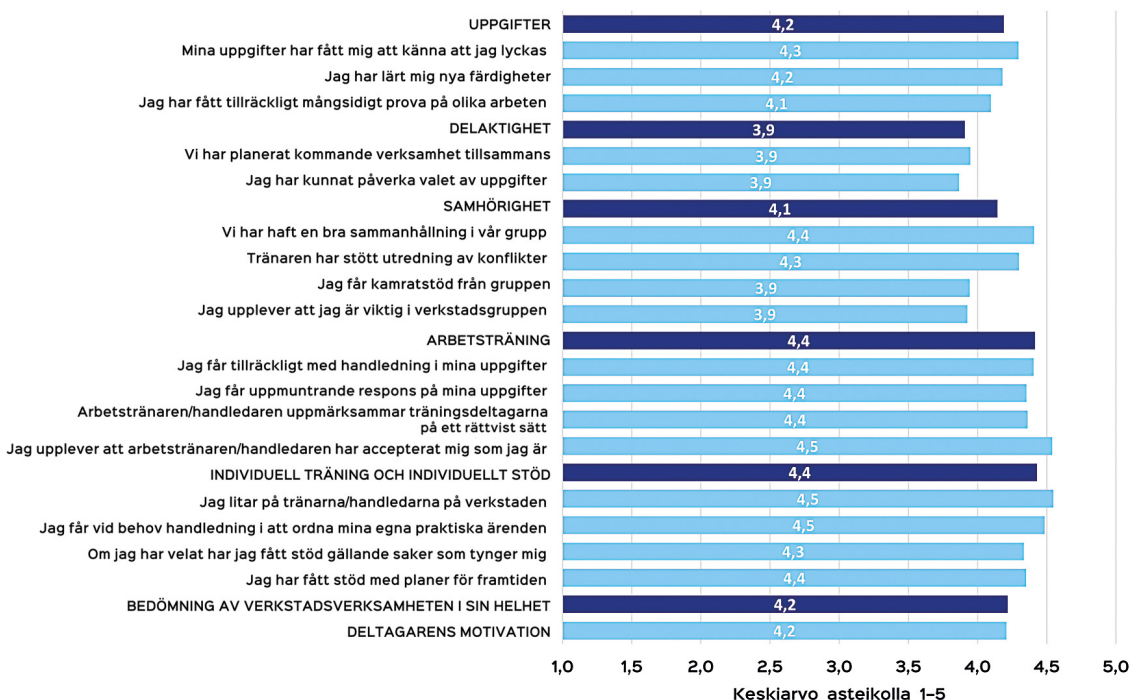
har planerat den kommande verksamheten tillsammans”. För påståendena presenteras fem svartalternativ som får värdena 1–5 (tabell 1).

Utgående från de svar som man fått in för bedömningen av servicen skapas vitsord som grundar sig på genomsnittet av svaren på skalan 1–5.

I tabellfigurerna nedan visas medelvitsorden av resultaten från bedömningen av arbetsverkstadsverksamhet (figur 4) och uppsökande ungdomsarbete (figur 5). I figurerna framkommer vitsorden för de olika frågorna, vitsord för servicens delområden samt helhetsvitsord. I figurerna kombineras

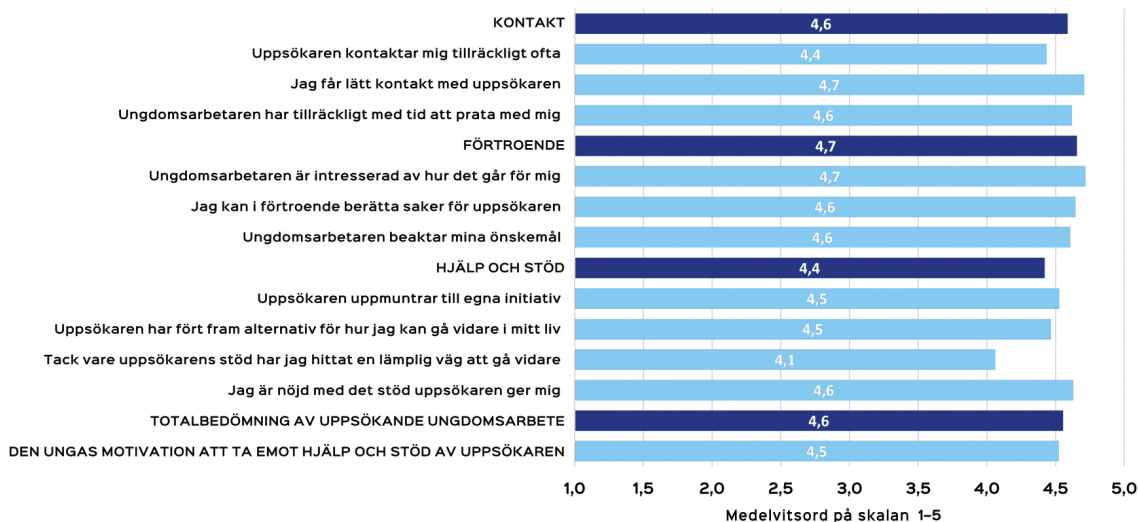
Figur 4. Medelvitsord i bedömningen av verkstadsverksamheten för olika delområden och som helhet samt deltagarnas motivation i genomsnitt.

Källa: Sovari-enkäten för arbetsverkstäderna (10.6.2016) (N=617).

Figur 5. Medelvitsord i bedömningen av uppsökande ungdomsarbete för olika delområden och som helhet samt deltagarnas motivation i genomsnitt.

Källa: Sovari-enkäten för uppsökande ungdomsarbete (10.6.2016) (N= 288-332).

deltagarnas bedömningar av sin egen motivation att delta i arbetsverkstadsverksamheten eller att ta emot hjälp och stöd från en uppsökande ungdomsarbetare, vilket är en förutsättning för att tjänsten ska kunna genomföras.³³

I exempelaterialet är medelvitsordet för utförande av uppgifter i verkstadsverksamheten 4,2, vilket grundar sig på fördelningen av svaren på tre frågor. I bedömningen av uppgifterna mäts hur väl man har lyckats erbjuda upplevelser av framgång och att man lärt sig något nytt i verkstadsverksamheten samt fått möjligheter att prova på olika arbeten under verkstadsperioden. För dessa har man fått vitsorden 4,1–4,3. Klienternas delaktighet har i sin tur mätts med två frågor som fått medelvitsordet 3,9.

Verkstadsverksamhetens och det uppsökande ungdomsarbetets starka

sidor framkommer i de frågor där man fått särskilt goda medelvitsord. Behov av att utveckla verksamheten framkommer i de frågor där man fått sämre medelvitsord. I tolkningen av medelvitsorden kan man utnyttja definitioner som visas i tabell 2 (på den följande sidan).

Sovari ställer i sig inte upp några mål för hur verkstadsverksamheten genomförs. Det finns ingen allmänt eftersträvd nivå som är ett "tillräckligt bra" resultat i Sovari. Att tolka och beskriva resultaten och ställa upp mål ligger i organisationens egna händer. Man kan se behov av utveckling även i goda resultat.

De riksomfattande resultaten berättar å ena sidan om vad man lyckats väl med i verkstadsverksamheten eller det uppsökande ungdomsarbetet och å andra sidan vad man lyckats sämre med. Positiva resultat berättar även om vad

³³ De resultat som nämns i exemplen grundar sig på nationella preliminära uppgifter från 10.6.2016 om Sovari-enkätarna för arbetsverkstäderna och det uppsökande ungdomsarbetet. Resultaten avviker från de slutliga nationella Sovari-resultaten för 2016.

Tabell 2.

Värde	Definition
4,6–5	En särskild styrka hos verkstadsverksamheten/det uppsökande ungdomsarbetet, den bedömda principen förverkligas <u>mycket väl</u> ur deltagarnas perspektiv.
4,1–4,5	En styrka hos verkstadsverksamheten/det uppsökande ungdomsarbetet, den bedömda principen förverkligas <u>väl</u> ur deltagarnas perspektiv
3,6–4	Den bedömda principen förverkligas <u>rätt bra</u> : ur flera deltagares perspektiv har principen förverkligats väl, men en del deltagare kan se ett behov av utveckling.
3,1–3,5	Den bedömda principen förverkligas <u>i viss mån</u> , det är bra att beakta utvecklingsbehoven ur deltagarnas perspektiv i utvecklingen av verksamheten.
Under 3,1	Den bedömda principen förverkligas <u>dåligt</u> i arbetsverkstaden.

man satsat mera på. Lägre medelvitsord kan visa vad man satsat mindre på i verksamheten eller i vilka frågor det kan vara svårare att uppnå ett resultat trots att man satsat på dem.

Det är bra att jämföra organisationens resultat med nationella resultat: Har man uppnått de bästa medelvitsorden i organisationen i samma frågor som i de nationella resultaten? Och tvärtom: Har man fått de svagaste medelvitsorden i frågor vars medelvitsord är låga även på det nationella planet? Om de bästa och sämsta resultaten i organisationen berör olika frågor i de nationella resultaten kan man utgående från dem upptäcka särdrag som är typiska för organisationen. Det kan hända att man satsat särskilt mycket på en del frågor i arbetsverkstaden eller det uppsökande ungdomsarbetet eller att man satsat exceptionellt lite på andra frågor.

I jämförelsen av organisationens medelvitsord bör man beakta effekten av slumpartade variationer i resultaten. I synnerhet när det gäller mindre svars-material kan det ha en stor betydelse om de som svarat har haft "en bra eller dålig dag" eller vad den som svarat varit nöjd

och missnöjd med för tillfället. I mera omfattande svarsmaterial har slumpartade variationer en mindre betydelse: Bland de som svarat finns sannolikt en jämnare fördelning av dem som har en bra respektive dålig dag. Man kan inte dra några särskilda slutsatser utgående från små skillnader i medelvitsordet. Slumpartade variationer kan i grupper om några svarande ge skillnader på upp till 0,3 i medelvitsorden.

Med hjälp av Sovari får man även information om svarsfördelningen för specifika frågor i bedömningen av servicen i arbetsverkstäderna och i det uppsökande ungdomsarbetet (figur 6 och 7). I figur 6 berättar svarsfördelningarna om hur stor del av deltagarna som har upplevt att principerna för påståendena förverkligas väl, rätt bra, i viss mån och dåligt i arbetsverkstädernas verksamhet. (I sammanfattningen har man kombinerat de två svarsalternativen "i viss mån av annan åsikt" och "helt av annan åsikt".)

I svarsfördelningarna kan man fästa uppmärksamhet vid till exempel vilka frågor som har de största andelarna svar som är av helt av samma åsikt och

i viss mån av samma åsikt samt i vilka frågor andelen svar som är av helt annan åsikt är störst.

I presentationen av resultaten och i de interna diskussionerna i arbetsverkstaden kan man fundera på vad som är

den eftersträlvade nivån i Sovari-resultaten. Även om Sovari-resultaten enligt exemplet till största delen är goda, ser en liten del av deltagarna brister i hur verksamheten förverkligas. Utvecklingsbehoven kan struktureras genom

TOLKNING AV SOVARI-RESULTATEN OM BEDÖMNINGEN AV ARBETSVERKSTÄDERNAS VERKSAMHET

Resultatexemplen om arbetsverkstädernas verksamhet nedan kan tolkas och beskrivas utifrån medelvitsorden och svarfördelningarna till exempel på följande sätt (figur 6). Det är bra att nämna vad påståendena om förverkligandet av verkstadsverksamheten grundar sig på. Medelvitsorden och svarsfördelningarna ger motive-ringar till påståendena.

Till exempel enligt svarsfördelningen för påståendet "mina uppgifter har fått mig att känna att jag lyckas" har hälften av de som svarat på enkäten (47 %) upplevt att verkstadsverksamheten lyckas väl med att erbjuda upplevelser av att man lyckats. Största delen av de som svarat (89 %) har upplevt att verksamheten erbjudit upplevelser av att man lyckats åtminstone ganska väl. 4 % av de som svarat har varit av motsatt åsikt (figur 6).

I exempelaterialet har de deltagare i arbetsverkstäderna som svarat på Sovari-enkäten till största delen varit nöjda med verkstadsverksamheten och ger den det allmänna vitsordet 4,2 på skalan 1–5. I synnerhet förverkligandet av arbetsträningen och den individuella träningen får goda vitsord, 4,4, vilket berättar om att deltagarna i allmänhet är nöjda med hur servicen förverkligas.

Enligt Sovari-resultaten stöder arbetsuppgifterna i verkstäderna väl möjligheterna att lära sig något nytt och ger upplevelser av att man lyckats:

89 % av de som svarat på enkäten har fått upplevelser om att de har lyckats,

80 % upplever att de lärt sig nya färdigheter och

80 % har fått prova tillräckligt mångsidigt på olika arbeten.

I arbetsverkstaden stöder man:

73 % av de deltagare som svarat på enkäten ansåg att man planerar kommande verksamhet tillsammans med deltagarna i arbetsverkstaden och

72 % upplever att de kan påverka valet av sina uppgifter.

Enligt Sovari stöder gemenskapen i arbetsverkstaden tillräckligt känslan av att man tillhör en grupp och att man är accepterad:

90 % av deltagarna bedömer att det råder en god vi-andra i arbetsverkstadsgruppen,

83 % av de som svarat anser att handledarna stöder utredningen av konflikter i gruppen,

70 % känner sig viktiga i verkstadsgruppen och

68 % upplever att de får kamratstöd från gruppen.

Sovari-enkäten visar även att handledningen i arbetsverkstäderna sker i en sympatisk, förtroendefull och uppmuntrande atmosfär:

93 % av deltagarna litar på handledarna i arbetsverkstaden,

90 % upplever att handledaren accepterar deltagaren som han eller hon är,

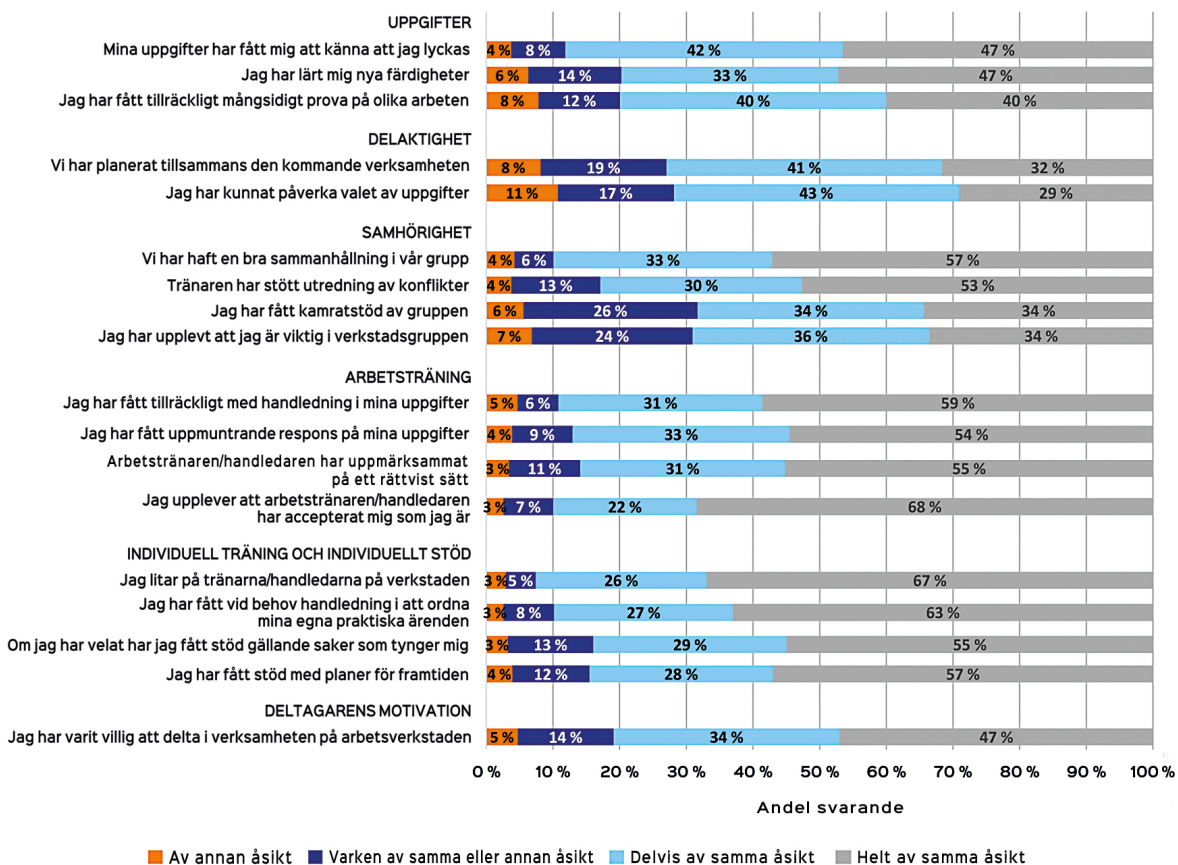
88 % har fått uppmuntrande respons på sina arbetsuppgifter och

84 % har fått stöd med sådant som har tyngt dem.

En viktig förutsättning för att verkstadsverksamheten ska lyckas är att deltagarna är motiverade att delta i verksamheten. Av deltagarna i arbetsverkstaden är största delen (81 %) motiverade att delta i verkstadsverksamheten. En femtedel av deltagarna bedömer att deras motivationsnivå är medelmåttig eller svag.

Figur 6. Svarsfördelningar i bedömningen av verkstadsverksamheten enligt delområde samt deltagarens motivation att delta i verkstadsverksamheten (N=617).

Källa: Sovari-enkäten för arbetsverkstäderna (10.6.2016).

TOLKNING AV SOVARI-RESULTATEN OM BEDÖMNINGEN AV UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETE

Exempelaterialet om Sovari-resultaten för uppsökande ungdomsarbete kan tolkas till exempel på följande sätt (figur 7). I resultaten från uppsökande ungdomsarbete kan man se att de ungdomar som svarat på enkäten i allmänhet har varit väldigt nöjda med servicen: medelvetsordet för förverkligandet av uppsökande ungdomsarbete är 4,6.

Enligt Sovari-enkäten fungerar kontakten mellan den unga och den uppsökande ungdomsarbetaren smidigt:

88 % av de unga anser att den uppsökande ungdomsarbetaren haft tillräckligt med kontakt med den unga och

94 % har upplevt att den uppsökande ungdomsarbetaren har tillräckligt med tid att diskutera med den unga.

De unga kan lita på den uppsökande ungdomsarbetaren:

92 % litar på den uppsökande ungdomsarbetaren och

96 % har upplevt att den uppsökande ungdomsarbetaren är intresserad av hur det går för den unga.

De unga får hjälp av de uppsökande ungdomsarbetarna med att sköta ärenden inom andra tjänster och för att hitta lämpliga vägar vidare i livet:

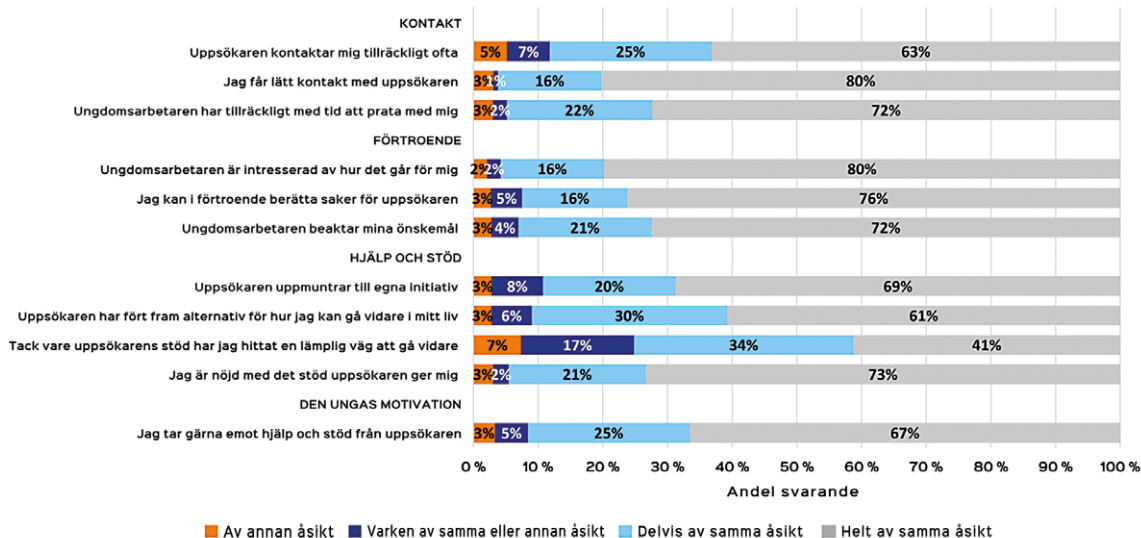
94 % är nöjda med det stöd de fått från den uppsökande ungdomsarbetaren,

89 % har blivit uppmuntrade till egen aktivitet,

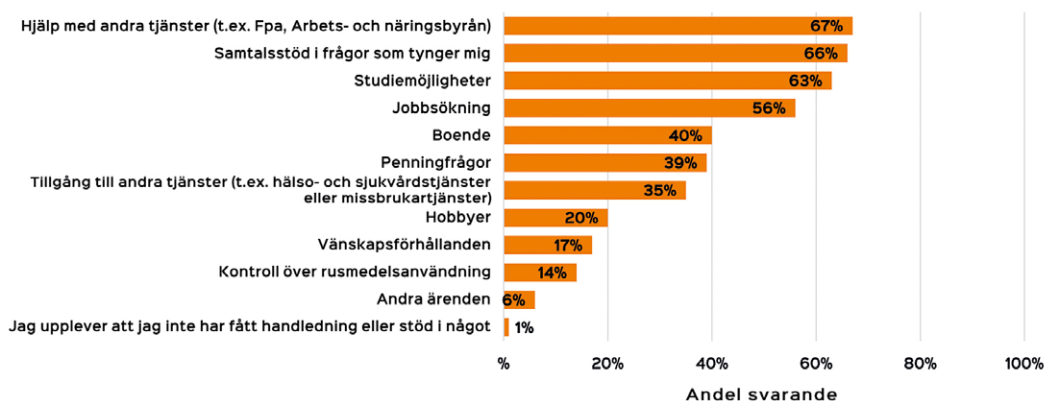
91 % har diskuterat med den uppsökande ungdomsarbetaren om hur den unga kunde gå vidare i sitt liv,

75 % har med stöd av den uppsökande ungdomsarbetaren hittat en lämplig väg vidare i livet.

Figur 7. Svartsfördelningar i bedömningen av uppsökande ungdomsarbete specifikt för olika delområden samt den ungas motivation att ta emot hjälp och stöd från den uppsökande ungdomsarbetaren (N=288– 332). Källa: Sovari-enkäten för uppsökande ungdomsarbete (10.6.2016).

Figur 8. Frågor som de unga har fått hjälp eller stöd med av en uppsökande ungdomsarbetare (N= 290). Källa: Sovari-enkäten för uppsökande ungdomsarbete (10.6.2016).

frågor: Borde alla deltagare ha möjlighet att lära sig nytt och påverka valet av sina uppgifter under verkstadsperioden? Kunde varje deltagare uppleva sig som viktig i sin verkstadsgrupp? Borde deltagarna få mera stöd med att göra upp fortsatta planer?

I fråga om uppsökande ungdomsarbete ger Sovari noggrannare information om vilka frågor de unga har fått hjälp och stöd med från en uppsökande ungdomsarbetare (figur 8). I resultaten framkommer hurdana stödbehov de unga har och i vilken mån olika teman behandlas tillsammans med dem i det uppsökande ungdomsarbetet.

I exempelaterialet framkommer att empatiska diskussioner om den ungas angelägenheter är en viktig del av det uppsökande ungdomsarbetet. De flesta ungdomarna har fått stöd med att sköta ärenden inom andra tjänster och med att strukturera upp olika studiemöjligheter. Även arbetsökning, boende och ekonomi är vanliga teman i samarbetet. Var tredje person som svarat på enkäten har styrts till andra tjänster, till exempel till hälso- och missbrukartjänster.

Sovari-information om social förstärkning bland deltagarna

Sovari ger följande resultat av bedömningen av social förstärkning:

1 Hur stor del av deltagarna eller de unga som upplevt social förstärkning under sin period i arbetsverkstaden eller under serviceperioden i uppsökande ungdomsarbete

2 Inom vilka delområden och i vilka frågor deltagarna eller de unga har upplevt social förstärkning under perioden i arbetsverkstaden eller i det uppsökande ungdomsarbetet när det gäller självkänedom, sociala färdigheter, hantering av dagliga ärenden, studie- och arbetslivsfärdigheter samt livshantering

3 Hur väl verkstadsverksamheten svarar mot deltagarnas behov av stöd

Utgående från Sovari-resultaten kan man beskriva den positiva förändring som deltagarna upplevt under perioden i arbetsverkstaden eller i det uppsökande ungdomsarbetet. Utifrån resultaten kan man presentera noggrannare information om de delområden och

TOLKNING AV VERKSTADSVERKSAMHETENS SOCIALT FÖRSTÄRKANDE EFFEKTER UTIFRÅN SOVARI-RESULTATEN

Resultaten i exempelaterialet om deltagarnas sociala förstärkning under verkstadsperioden kan tolkas och beskrivas till exempel på följande sätt (figur 9).

I exempelaterialet från arbetsverkstäderna har deltagarna upplevt social förstärkning under verkstadsperioden i synnerhet när det gäller att sköta dagliga ärenden, såsom att hantera dagsrytmen samt att sköta sina egna dagliga ärenden, officiella ärenden och ekonomin:

65 % av deltagarna har upplevt att deras dygnsrytm har förbättrats under verkstadsperioden,

54 % känner att de tar större ansvar för sina egna dagliga ärenden,

47 % bedömer att det blivit lättare att sköta officiella ärenden,

37 % klarar bättre av att sköta sina penningärenden.

Hos flera deltagare har den sociala förstärkningen framkommit genom förbättrade studie- och arbetslivsfärdigheter, bland annat i att orka med arbetsuppgifterna, att följa spelreglerna i arbetslivet och i viljan att studera:

54 % av deltagarna bedömer att de orkar bättre med arbetsuppgifterna,

45 % upplever att viljan att studera har ökat och

43 % bedömer att de följer arbetslivets spelregler bättre, till exempel när det gäller arbetstid.

Hos flera deltagare framkom den sociala förstärkningen genom förbättrade sociala färdigheter, bättre självförtroende och förbättrad livshantering:

63 % av de deltagare som svarat på enkäten känner att de allt bättre kan utföra en del uppgifter väl och

56 % ser allt bättre sina goda egenskaper,

62 % har upplevt framsteg i sina färdigheter att komma överens med andra människor,

55 % har fått mod att föra fram sina egna åsikter och

53 % har fått mod att be om hjälp från andra människor,

56 % bedömer att deras planer vidare i livet blivit klarare,

51 % har fått en tro på att kunna uppnå sina egna mål,

51 % litar allt bättre på att de även klarar av problemsituationer och

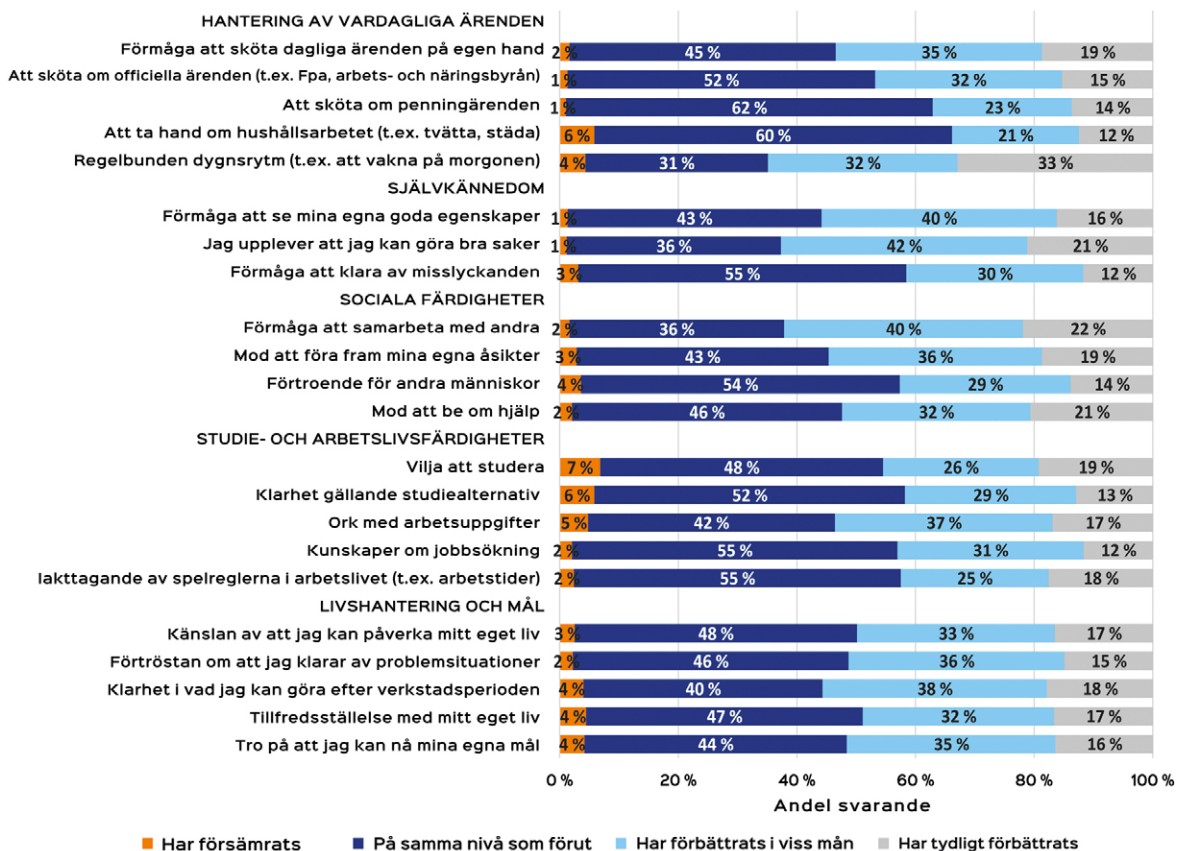
50 % upplever att de allt bättre kan påverka hur det egna livet ser ut.

Sovari-resultaten om den sociala förstärkningen hos deltagarna kan studeras specifikt för olika delområden till exempel på följande sätt (figur 10).

Av de deltagare i arbetsverkstäderna som har svarat på Sovari-enkäten har största delen (96 %) upplevt social förstärkning åtminstone inom ett delområde (figur 10). 62 % av deltagarna har observerat en tydlig positiv förändring åtminstone i en fråga. Hos de flesta har det skett en konkret förbättring i förmågan att sköta dagliga ärenden och i studie- och arbetslivsfärdigheterna. De flesta har åtminstone i viss mån upplevt en positiv förändring i sin självkänedom, i sina sociala färdigheter och i sin livshantering. Hos de flesta deltagarna sker det en social förstärkning inom flera delområden samtidigt.

Figur 9. Förändringar som deltagare i arbetsverkstäders verksamhet har upplevt inom delområdena för social förstärkning under perioden i arbetsverkstaden (N=673).

Källa: Sovari-enkäten för arbetsverkstäderna (10.6.2016).

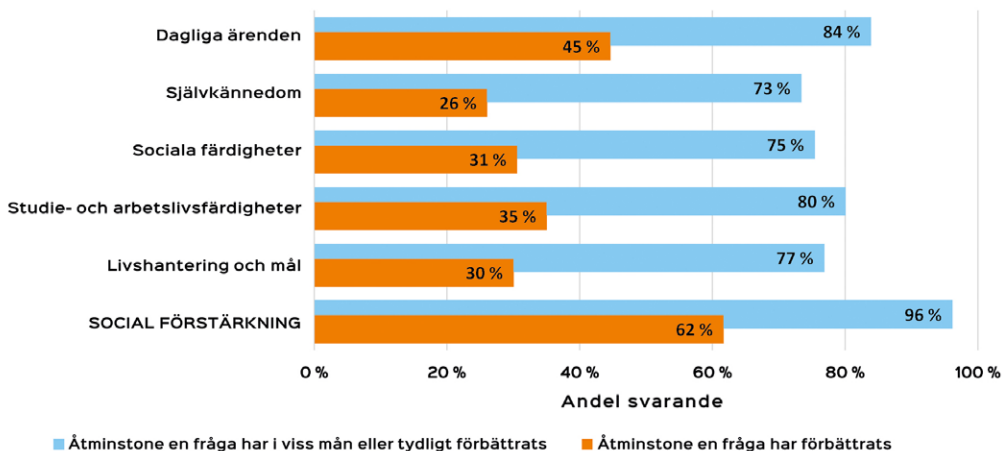
närmare i vilka frågor deltagarna i synnerhet har upplevt en positiv förändring. I figur 9 finns en sammanställning över resultaten av verkstadsverksamhetens effekter.

Som sammanfattande resultat av den sociala förstärkningen kan man konstatera att Sovari ger information om hur stor del av deltagarna som har upplevt framsteg åtminstone i en fråga

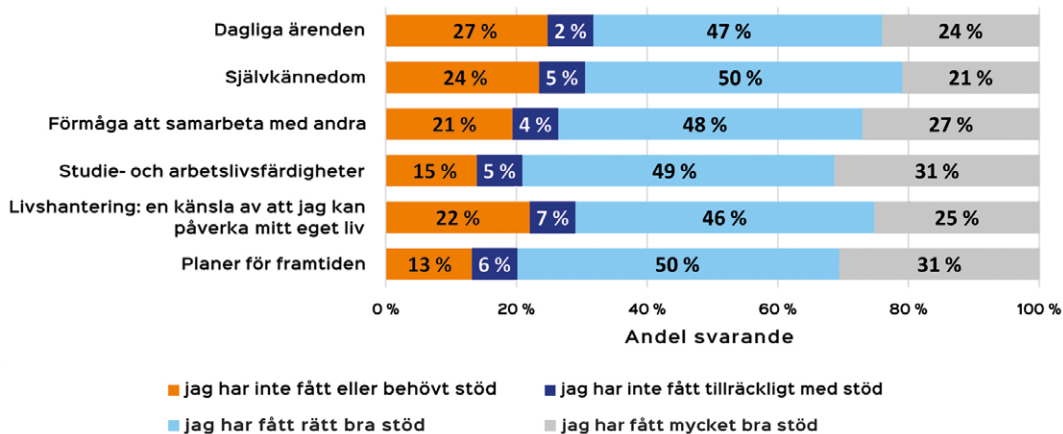
inom vart och ett delområde för social förstärkning och åtminstone inom ett delområde i sin helhet (figur 10).

Sovari-mätaren för arbetsverkstäderna ger dessutom information om hur väl verkstadsverksamheten har motsvarat deltagarnas stödbehov inom olika delområden för social förstärkning (figur 11). Svaren ger närmare indikationer på vilka frågor och framsteg i delta-

Figur 10. Andelar deltagare i verkstadsverksamheten som har upplevt tydlig social förstärkning eller åtminstone i någon mån i minst en fråga per delområde och i sin helhet (N=670). Källa: Sovari-enkäten för arbetsverkstäderna (10.6.2016)

Figur 11. Upplevt behov av och tillgång till stöd hos deltagarna under arbetsverkstadsperioden (N=670). Källa: Sovari-enkäten för arbetsverkstäderna (10.6.2016)

garens livssituation som har gynnats av verkstadsverksamheten.

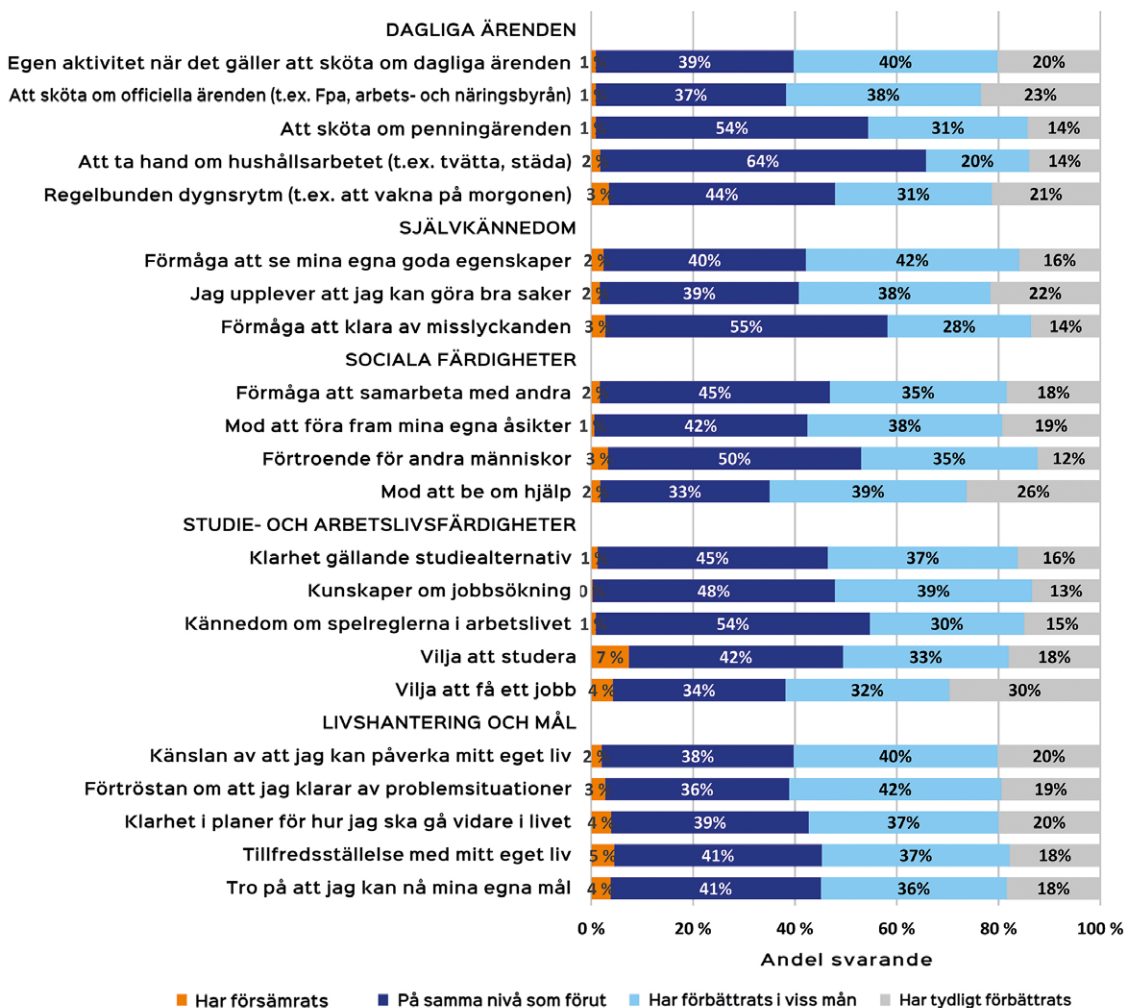
I resultatexemplen framkommer att deltagarna upplever att de behövt och fått stöd på arbetsverkstaden i synnerhet när det gäller att stärka studie- och arbetslivsfärdigheterna och att strukturera upp sina framtidsplaner. De flesta deltagarna upplever sig även ha fått stöd i sociala färdigheter, det vill säga

i förmågan att samarbeta med andra människor, att sköta dagliga ärenden och att stärka självkännedomen. Arbetsverkstäderna har till största delen motsvarat deltagarnas stödbehov. Deltagarna skulle ha önskat mer stöd under verkstadsperioden främst när det gäller livshanteringen och framtidsplanerna.

I figurerna 12 och 13 har man sammanställt resultat av det uppsökande

Figur 12. Förändring som de unga upplevt inom olika delområden för social förstärkning under sin period i uppsökande ungdomsarbete (N=332).

Källa: Sovari-enkäten för uppsökande ungdomsarbete (10.6.2016).

ungdomsarbetets effekter utifrån exempelmaterialen specifikt för varje fråga, för olika delområden för social förstärkning och i sin helhet.

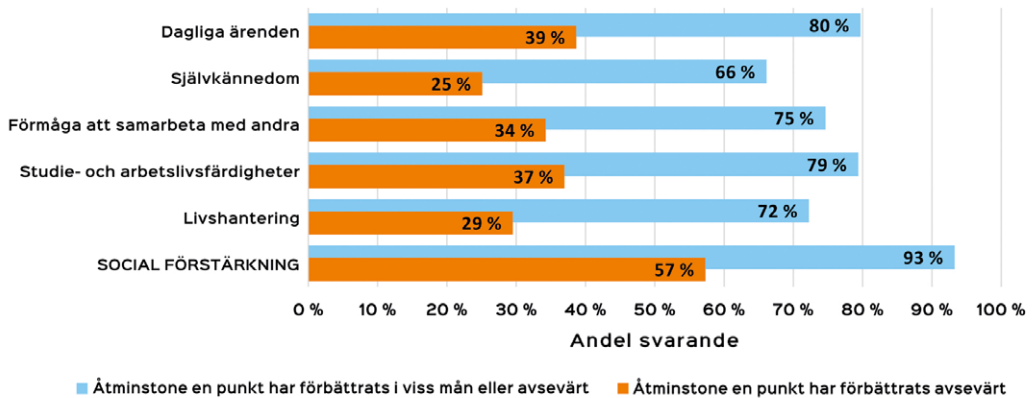
Sovari-mätaren för uppsökande ungdomsarbete ger även information om det delområde för social förstärkning där de unga har upplevt att de fått hjälp från den uppsökande ungdomsarbetaren (figur 14). Resultaten stärker informationen om att de upplevda

positiva förändringarna som upplevts under perioden för uppsökande ungdomsarbete har ett samband med hjälp och stöd som fåtts av den uppsökande ungdomsarbetaren.

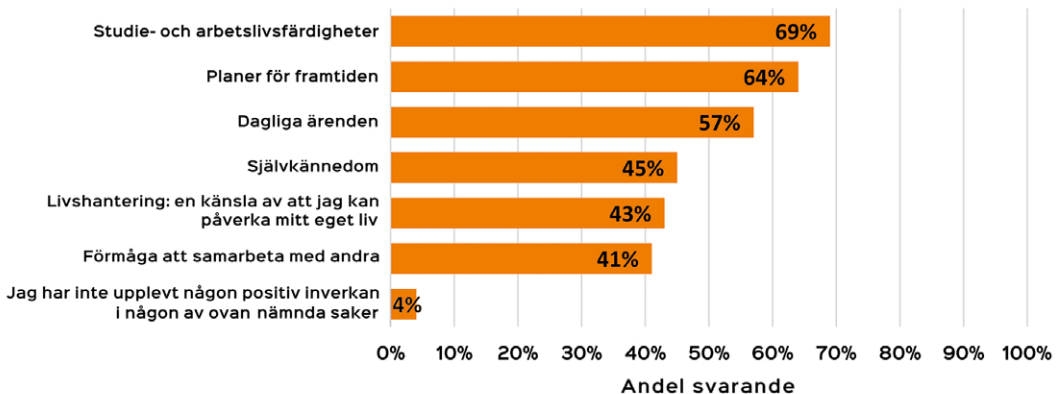
I Sovari-enkäten bedömer de som svarat om de skulle rekommendera verkstadsverksamhet eller uppsökande ungdomsarbete för sin kompis. Denna fråga ger information om huruvida tjänsterna har varit till nytta för dem.

Figur 13. Andel av unga i uppsökande ungdomsarbete som har upplevt tydlig social förstärkning eller åtminstone minst i en fråga för varje delområde och i sin helhet under perioden i uppsökande ungdomsarbete (N=332).

Källa: Sovari-enkäten för uppsökande ungdomsarbete (10.6.2016).

Figur 14. Frågor som det uppsökande ungdomsarbetet har påverkat positivt i de ungas livssituation (N=287). Källa: Sovari-enkäten för uppsökande ungdomsarbete (10.6.2016).

TOLKNING AV SOCIALT STÄRKANDE EFFEKTER AV UPPSÖKANDE UNGDOMSARBETE UTIFRÅN SOVARI-RESULTATEN

Sovari-resultaten om den sociala förstärkningen hos unga under det uppsökande ungdomsarbetet kan studeras specifikt för varje delområde till exempel på följande sätt (figurerna 12 och 13). I Sovari-resultaten för uppsökande ungdomsarbete har sammanlagt 93 % av de unga som svarat på enkäten upplevt social förstärkning i viss mån eller tydligt åtminstone inom ett delområde. Av de unga har 57 % upplevt en tydlig förändring åtminstone inom ett delområde.

I Sovari-resultaten för uppsökande ungdomsarbete i figur 12 framkommer social förstärkning framför allt i studie- och arbetslivsfärdigheterna:
hos 51 % av de unga har viljan att börja studera ökat,
hos 53 % har studieplanerna blivit klarare och
hos 62 % har viljan att få arbete ökat.

Hos största delen av de unga har det enligt deras bedömning skett en positiv utveckling i skötseln av dagliga ärenden:

61 % har upplevt att det blivit lättare att sköta officiella ärenden,
60 % upplever att de sköter sina dagliga ärenden mer självständigt,
52 % bedömer att deras dygnsrytm har blivit mer regelbunden och
44 % klarar av att sköta sina penningärenden bättre än tidigare.

Hos flera unga har den sociala förstärkningen framkommit genom bättre självkänedom, sociala färdigheter och livshantering:

58 % av de unga ser mer goda egenskaper hos sig själv än tidigare,
65 % upplever att modet att be om hjälp av andra människor har ökat,
61 % litar mer på att de även klarar av problemsituationer och
57 % anser att deras planer vidare i livet har blivit klarare.

Enligt exempelaterialet har de unga upplevt att samarbetet med den uppsökande ungdomsarbetaren har inverkat positivt i synnerhet på studie- och arbetslivsfärdigheterna, framtidsplanerna och skötseln av dagliga ärenden (figur 14). Inom dessa delområden har de unga även upplevt mest social förstärkning. Enligt de ungas upplevelser har det uppsökande ungdomsarbetet på ett framgångsrikt sätt erbjudit dem stöd även med frågor i anslutning till självkänedom, sociala färdigheter och livshantering. Av de ungdomar som svarat på Sovari-enkäten hade sammanlagt 96 % fått stöd av den uppsökande ungdomsarbetaren åtminstone inom ett delområde för social förstärkning. 4 % bedömde att de inte fått något sådant stöd.

Deltagarna är i allmänhet nöjda med verkstadsverksamheten och samarbetet med den uppsökande ungdomsarbetaren. 96 % av deltagarna i arbetsverkstäderna och 99 % av de unga i uppsökande ungdomsarbete skulle även rekommendera tjänsten för sina vänner.

SOCIAL FÖRSTÄRKNING MED DELTAGARNAS EGNA ORD

Genom två öppna frågor i Sovari-enkäten kan deltagarna med egna ord beskriva hur verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet har påverkat deras livssituation och berätta om verksamhetens utvecklingsbehov. Deltagarnas upplevelser om verkstadsverksamhetens och det uppsökande ungdomsarbetets betydelse i deras egen livssituation berättar mer om vad social förstärkning innebär.

I svaren framkommer tjänstens effekter inom olika delområden för social förstärkning, mer inom vissa delområden, medan andra koncentrerar sig på ett eller två delområden. Det är viktigt att framhäva de upplevelser som deltagarna har beskrivit vid sidan av antalet svar och procentsiffror till exempel i informationen till intressentgrupperna.

Nedan följer exempel på **verkstadsdeltagarnas erfarenheter med deras egna ord i Sovari-enkäten, om vilka positiva effekter verkstadsverksamheten har gett dem**. I deltagarnas kommentarer framkommer till exempel verkstadsverksamhetens effekter på kunnandet i arbetsuppgifter, självkännedomen, sociala färdigheter och dygnsrytmen. Social förstärkning ansluter ofta samtidigt till många frågor.

”Det har gett mig mycket energi och positiva upplevelser. Mitt självförtroende och min tro på att jag ska klara mig själv har ökat märkbart.”

”Mod att uttrycka åsikter, självförtroende.”

”Jag upplever att jag kan trivas i grupper och i gruppsituationer. Jag känner mig säkrare på att kunna utföra de uppgifter som jag blivit tilldelad och jag vågar till och med säga till om något inte fungerar. Jag orkar bättre genom dagen då arbetsuppgifterna är meningsfulla och varierande.”

”Jag har lärt mig allt möjligt, t.ex. metall- och träbearbetning och även sprutmålning. Min sömnritm blev bättre.”

”Jag har lärt mig att komma överens med många olika slags människor och lärt mig nya saker när det gäller konst och hantverk.”

”Jag har blivit säkrare på att jag kan utföra många olika arbeten.”

”Meningsfulla aktiviteter under arbetsdagarna, arbetet har skapat en rytm i mitt liv.”

”Att hänga med i vardagen och viljan att arbeta.”

”Jag har fått många nya vänner, en mer strukturerad vardag, mitt barn fick en dagvårdsplats, jag lärde mig nya hantverk. Jag tror att jag trots allt tycker om kundservice...”

”Jag har tränat för eventuella studier i höst och fått mod att uttrycka mina egna åsikter och att fungera i en grupp.”

I deltagarnas svar framkommer verkstadsverksamhetens effekter på livshandlingen och struktureringen av planer för framtiden.

”Tiden i verkstaden har öppnat mina ögon för det liv jag levt och jag har lärt mig att uppskatta det som jag har nu.”

”Mångsidiga arbetsuppgifter har gett mig idéer för framtiden.”

”Tydligare studieplaner.”

”Tid att tänka på och planera mina framtida mål och min självkänedom.”

En del av deltagarna kan öppna sig och berätta även en lång historia om sin livssituation och om verkstadsverksamhetens betydelse ur flera olika perspektiv.

”Jag har lärt mig mycket om mig själv och framför allt om min förmåga och min ork. Jag har lärt mig att komma överens med alla slags människor. Jag har lärt mig nya färdigheter. Jag har fått nya vänner och har inte blivit utslagen under mitt mellanår, vilket antagligen hade skett om jag inte hade deltagit i verkstadsverksamheten. Jag har fått stöd och hjälp med att sköta olika ärenden, och det har varit ytterst viktigt i synnerhet när det gäller Folkpensionsanstalten. Under dåliga dagar har de andra deltagarna i verkstaden uppmuntrat mig, vilket har hjälpt mig att orka. Handledarna har varit väldigt hjälpsamma och uppmuntrande.”

”Arbetsverkstaden har gett mig mod, förtroende, samhörighet och rytm i vardagen. Gett mig stöd med att vara nykter. Förbättrat sociala relationer. Förbättrat förtroendet för livet och problemsituationer. Jag har börjat koncentrera mig på lösningar.”

Nedan följer en sammanfattning av **ungas beskrivningar av hjälp och stöd som de fått genom uppsökande ungdomsarbete**. I svaren framkommer det uppsökande ungdomsarbetets betydelse för bland annat styrningen till utbildning och arbetsliv, för hanteringen av vardagen och för livskontrollen.

”Jag har fått hjälp med att påbörja och slutföra studierna. Jag har kontroll över mitt liv på ett balanserat sätt, bl.a. när det gäller ekonomin. Jag upplever att jag har vuxit som människa då jag fått handledning i rätt riktning.”

”Handledning med allmän vardagshantering och med att upprätthålla en rytm. Att arbeta med den uppsökande ungdomsarbetaren ökade även min vilja att studera och jag tog reda på mer om olika studiemöjligheter.”

”Hjälp och stöd med frågor i anslutning till studier och arbetssökning. Även min självkänsla och mitt förtroende för andra människor har förbättrats avsevärt.”

”Jag har fått klarhet i mina framtidsplaner och mina studier. Jag har också fått hjälp med att söka arbete.”

”Min första bostad. Att sköta räkningar och betalning av hyran. Att söka olika förmåner. Diskussionshjälp.”

”Att sköta dagliga ärenden, påbörja arbetsprövning, höja självkänslan.”

”Den uppsökande ungdomsarbetaren lyssnade på mig och så gick vi tillsammans till olika ställen med mycket människor och jag fick ångest. Ungdomsarbetaren fixade så att

jag fick påbörja arbetsprövning och lärde mig hur jag ska gå dit och var med mig hela första dagen så att jag kom igång.”

”Att tillsammans sköta sådana dagliga ärenden som har känts svåra att sköta själv. Genom den uppsökande ungdomsarbetaren har jag fått yrkeshjälp. Den uppsökande ungdomsarbetaren lyssnar också på mig och vi diskuterar vid behov.”

”När man inte alls vet vad man ska göra i sitt liv. Jag har fått stöd med att fundera på framtiden och jag har inte blivit lämnad ensam med mina funderingar.”

”Det var trevligt när jag sökte en eventuell studieplats inom branscher som jag är intresserad av och fick hjälp från personer som känner till webbplatser om olika utbildningar bättre än jag och kunde ge realistisk respons på mina egna planer och även kunde erbjuda nya idéer om hur jag kan gå vidare i livet.”

”Ärlig, kärleksfull, både förnuftig och känslfull utan att fördöma. Styrningen till annan hjälp var utmärkt.”

”Främst med att sköta ekonomin och med att sköta andra ärenden självständigt.”

”Jag fick hjälp med de frågor där jag mest behövde det, mänskliga relationer och studier!”

I de ungas tankar framkommer hur omfattande det uppsökande ungdomsarbetet är. Det centrala i arbetet är att lyssna på den unga, att erbjuda diskussionshjälp, att hjälpa i olika praktiska frågor och att handleda den unga vidare. Även arbetet med en ung person

kan innebära att man ger många olika typer av hjälp och stöd.

”Jag har fått hjälp med arbetsplats/praktik/rehabiliterande arbetsverksamhet, och jag kan prata konfidentiellt om mina tankar, åsikter och personliga angelägenheter. Man har lyssnat på mig då något besvärat mig... man har lyssnat på mig och så har vi funderat på saken tillsammans!”

”Den bästa hjälp jag kunde ha fått. Både med att sköta praktiska ärenden (pengar, Fpa, läkarbesök, ansökningar och blanketter osv.), med att upprätthålla funktionsförmågan och med frågor som berör den mentala hälsan. Det allra viktigaste har varit att den uppsökande ungdomsarbetaren har fått mig att tro på min egen förmåga och har stärkt min självkänsla och mitt självförtroende, men ungdomsarbetaren har också stått på min sida och hjälpt mig att orka i stunder då jag inte orkat stå på mina egna ben.”

”Då mitt eget liv inte var som det skulle och jag inte ville söka experthjälp fick jag stöd och trygghet av ungdomsarbetaren för att gå vidare och med tiden få hjälp med mina problem. Ungdomsarbetaren stod vid min sida ända tills allt ordnade sig. Vi har fortfarande kontakt trots att allt har ordnat sig. Jag är väldigt nöjd med att det finns sådana här möjligheter!”

”Med hjälp av ungdomsarbetaren har jag fått en egen bostad och jag vill fungera självständigt inom alla områden i livet. Numera är jag en helt annan person än för ett par

år sedan. Numera vågar jag öppna munnen och säga det jag ska ha sagt. Utan hjälp från ungdomsarbetaren hade jag säkert sjunkit ännu lägre än tidigare. Man kan säga att ungdomsarbetaren var min räddare.”

Det är viktigt att beakta deltagarnas synpunkter om behoven att utveckla verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet. Nedan följer exempel på hurdana **förslag för utvecklingen av arbetsverkstäderna** som deltagarna har nämnt i Sovari-enkäten.

”Det borde vara bättre disciplin i verkstaden.”

”Träverkstadens verksamhet borde utvidgas ytterligare och ”fördjupas”, t.ex. som en examen av något slag eller liknande.”

”Jag tycker att vi ibland kanske inte har fått uttrycka oss själva/våra idéer och göra oss hörda.”

”Jag fick för lite undervisning i finska.”

”Bristen på information, man borde hitta ett sätt att förbättra den.”

”Jag har inga personliga dåliga erfarenheter. Man borde satsa mera

pengar på arbetsverkstäderna för att kunna skaffa bra material, verktyg, maskiner osv. till exempel för metall- och träarbeten.”

”På arbetsverkstäderna kunde man ge mer tid för långvariga projekt.”

”Vissa handledare är inte tillräckligt uppmuntrande i sitt arbete och ger inte tillräckligt tydliga anvisningar.”

”Lite mer individuella diskussioner, uppdatering av situationen.”

Nedan följer exempel på ungas **förslag på hur uppsökande ungdomsarbete kan utvecklas**.

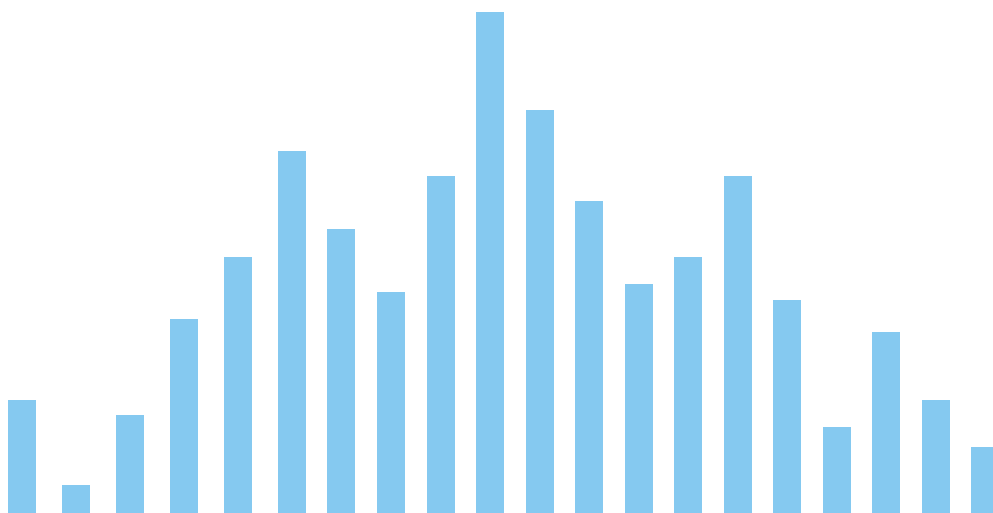
”I stället för riktgivande diskussioner borde man på riktigt uppmuntra till att prioritera vissa saker.”

”Jag skulle vilja ha mer tid att diskutera sådant som tynger mig.”

”Man borde tjata mer om man inte genast vågar berätta allt.”

”Jag har inget att kommentera eftersom jag inte kan komma på något som skulle ha saknats.”

”mer fördjupning i arbetslivet/alternativ, information om olika branscher.”

SOVARI SOM VERKTYG VID LOBBNING

För arbetsverkstäder och enheter för uppsökande ungdomsarbete som använder Sovari producerar verktyget mycket information som kan utnyttjas i arbetsverkstadens lobbingsarbete.

Utifrån exempelaterialet i handboken kan man göra till exempel en sammanfattning åt verkstadsverksamhetens intressentgrupper:

Resultaten från den riksomfattande Sovari-enkäten, som mäter arbetsverkstädernas effekter, beskriver de principer som förverkligas i arbetsverkstädernas verksamhet och deras effekter för deltagarna under perioden i arbetsverkstaden. Från vår arbetsverkstad deltog X deltagare i Sovari-enkäten. X deltagare tackade nej till att delta i enkäten.

I Sovari-resultaten ger deltagarna det allmänna vitsordet 4,2 på skala 1-5 till förverkligandet av verkstadsverksamheten. Speciellt arbetsträning och individuell träning får goda vitsord, 4,4, vilket berättar om att deltagarna i allmänhet är nöjda med hur tjänsten förverkligas.

Enligt resultaten från Sovari-enkäten stöder arbetsuppgifterna i verkstaden väl möjligheterna att lära sig något nytt och skapar upplevelser av framgång. Om detta berättar bland annat att 89 % av de deltagare som svarat på enkäten upplever att de har lyckats och att 80 % upplever att de lärt sig nya färdigheter genom arbetsuppgifterna.

I arbetsverkstäderna stöder man uppkomsten av samhörighet. Av de deltagare som svarat på Sovari-enkäten ansåg 73 % att man planerar kommande verksamhet tillsammans med deltagarna i arbetsverkstaden. 72 % upplever att de kunnat påverka valet av uppgifter.

I verkstadsverksamheten är det viktigt att stöda deltagarnas känsla av att de är en del av gruppen och att de är accepterade: Enligt Sovari bedömde 90 % att det råder en god vi-anda i verkstadsgruppen. Träningen förverkligas i en sympatisk, konfidentiell och uppmuntrande anda. Största delen av de deltagare som svarat på Sovari-enkäten har upplevt att dessa principer har förverkligats åtminstone ganska bra.

Sovari-mätaren ger information om social förstärkning som deltagarna upplevt under sin period i arbetsverkstaden. Mätaren visar att deltagarna i allmänhet upplevt framsteg samtidigt inom olika delområden. De positiva förändringarna ansluter i synnerhet till hur man sköter vardagen, till exempel till dagsrytm och skötsel av dagliga ärenden, officiella ärenden samt skötsel av ekonomin.

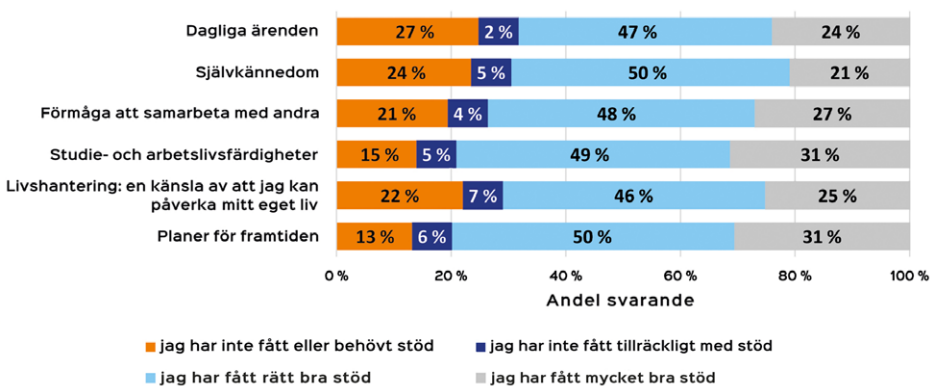
Hos flera deltagare framkommer den sociala förstärkningen i förbättrade studie- och arbetslivsfärdigheter, bland annat i hur man orkar med arbetsuppgifterna, i att man kan följa spelreglerna i arbetslivet samt i viljan att studera: ungefär hälften av de deltagare som svarat på Sovari-enkäten har upplevt dessa förändringar.

För många deltagare har den sociala förstärkningen anslutit till förstärkta sociala färdigheter och starkare självkänsla: över hälften av deltagarna har känt att de allt bättre kan utföra vissa uppgifter, att de allt bättre kan se sina egna goda egenskaper, att de har upplevt framsteg i sina färdigheter att fungera tillsammans med andra människor och att de fått mod att framföra sina egna åsikter.

I verkstadsverksamheten siktar man på att förstärka deltagarnas livshantering. I Sovari-resultaten bedömde hälften av deltagarna att deras planer vidare i livet hade blivit tydligare och att de fått tro att uppnå sina egna mål och upplever att de i allt större utsträckning kan påverka sitt eget liv.

Av de deltagarna i arbetsverkstäderna som svarat på Sovari-enkäten har största delen (96 %) upplevt social förstärkning åtminstone inom ett delområde. 62 % har upplevt en tydlig förändring i rätt riktning åtminstone i en fråga.

Figuren över Sovari-resultaten nedan sammanfattar verkstadsverksamhetens effekter i deltagarnas livssituation.

Deltagarna beskriver de fördelar som perioden i arbetsverkstaden har gett dem bland annat med följande ord:

"Jag känner att jag är en bättre människa och jag har märkt att jag klarar av olika arbetsuppgifter."

"Bättre rytm i vardagen och min sociala fobi har blivit lättare."

"Säkerhet att börja något nytt och självförtroende och förmåga att fungera med andra människor."

Som utvecklingspunkter för verkstadsverksamheten ser vi till exempel stärkande av deltagarnas delaktighet och den individuella träningen.

I resultaten för specifika grupper och små organisationer där antalet svar är ungefär tio eller mindre ger Sovari-enkäten information om svarsfördelningen i antalet svar i stället för procenter. På grund av detta presenteras även resultaten som antalet svar: t.ex. "6 deltagare av 10 bedömer att..."

I presentationen av Sovari-mätarens resultat används följande källor:

Sovari-mätare för verkstadsverksamheten [år], Nationella verkstadsföreningen rf (TPY) eller

Sovari-mätare för uppsökande ungdomsarbete [år], Nationella verkstadsföreningen rf (TPY)

UTNYTTJANDE AV SOVARI I HANDLEDNINGS-DISKUSSIONER

Teman och frågor i Sovari-webbenkäten kan tillämpas som grund för individuella handlednings- och bedömningsdiskussioner i arbetsverkstäderna. Teman som behandlas i det uppsökande ungdomsarbetet kan också diskuteras tillsammans med deltagarna. På detta sätt kan man utnyttja Sovari även på deltagarnivå i tränings- och handledningsarbetet. Sovari-webbenkäten ger ingen personlig information om deltagarna i arbetsverkstaden eller det uppsökande ungdomsarbetet. Informationen består av organisationsspecifika sammanfattningar.

I arbetsverkstädernas verksamhet kan handledningsdiskussionerna utgående från Sovari framskrida enligt följande:

1. I början av verkstadsperioden kan man med hjälp av Sovari-frågorna utreda hurdan livssituation delta-

garen befinner sig i och vilka behov av stöd han eller hon har. Genom Sovaris teman och frågor kan man fastställa personliga mål för handledningen inom olika delområden för social förstärkning.

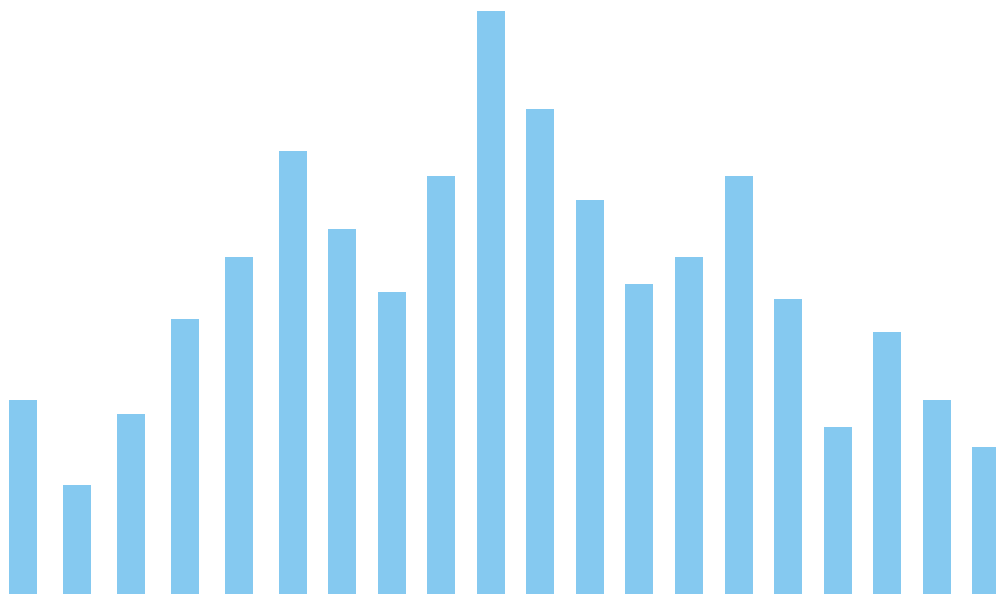
2. I takt med att handledningen framskrider kan handledarna och deltagaren göra mellanbedömningar utifrån samma teman och frågor. Man kan bedöma om deltagaren upplever sig få stöd och hjälp med önskade frågor i arbetsverkstaden och om deltagaren upplever sig framskrida i enlighet med sina mål. Man kan även ställa upp nya mål för verkstadsperioden.
3. Då verkstadsperioden avslutas för deltagarna en diskussion med handledaren om hurdana upplevelser deltagaren har fått under verkstadsperioden och hur deltaga-

ren ser på sin livssituation när det gäller målen för handledningen. Deltagaren kan fastställa i vilka teman och frågor han eller hon har upplevt framsteg eller utveckling i en sämre riktning under perioden i arbetsverkstaden.

Handledningsdiskussionerna om teman i Sovari mellan den anställda och deltagaren stöder även genomförandet av Sovari-webbenkäten och anskaffningen av information. Med hjälp av diskussionerna kan den unga gå tillbaka till och strukturera de uppnådda framstegen och de behov som han eller hon vill ha mera hjälp med. På så sätt har deltagaren lättare att svara på Sovari-frågorna. Avsikten med diskussionen är emellertid inte att styra deltagaren i att svara på Sovari-enkäten.

Genom diskussionerna i handledningen kan man stärka deltagarnas delaktighet och ansvarstagande när det gäller att ställa upp och känna igen målen för sin egen period i verkstaden. På så sätt blir handledningen en synlig och medveten del av verkstadsverksamheten även för deltagaren. Träningen ses som en process där man framskri-der tillsammans enligt uppställda mål. Sovari-mätaren beskriver varför handledningen är en central del av verkstadsverksamheten.

Verkstadsperioden kan innebära en vändpunkt på deltagarens livsstig. Så här beskriver en deltagare sina upplevelser i arbetsverkstaden i Sovari-enkäten: "Jag har blivit lyckligare och jag ser inte världen som en lika dyster och ond plats. Jag vill äntligen kämpa mig uppåt."

I HANDLEDNINGEN KAN MAN ANVÄNDA SOVARIS TEMAN OCH FRÅGOR I FÖLJANDE FORM:

Inledande bedömning: Bedöm i vilken mån följande påståenden stämde då du började perioden i arbetsverkstaden.

Mellanbedömning och slutbedömning: Bedöm i vilken mån följande påståenden stämmer nu.

Bedömningsskala:

5) Helt av samma åsikt, 4) Delvis av samma åsikt, 3) Varken av samma eller annan åsikt, 2) Delvis av annan åsikt, 1) Helt av annan åsikt

Dagliga ärenden:

Jag sköter dagliga ärenden på egen hand

Jag kan sköta officiella ärenden (Arbets- och näringsbyrån, Fpa mm.)

Jag håller ordning på mina penningärenden

Jag kan ta hand om hushållsarbetet (städa, tvätta)

Jag vaknar i tid på morgonen för att hinna till arbetsverkstaden

Självkänedom och självförtroende:

Jag ser goda egenskaper i mig själv

Jag kan göra många bra saker

Jag klarar av misslyckanden

Sociala färdigheter och förtroende för andra människor:

Jag kan samarbeta med olika människor

Jag vågar framföra mina egna åsikter

Jag har anhöriga som jag kan lita på

Jag ber om hjälp då jag behöver det

Studie- och arbetslivsfärdigheter:

Jag vill få en studieplats

Jag vet hurdana studiealternativ jag har

Jag orkar sköta mina arbetsuppgifter

Jag har tillräckligt med kunskap för att söka arbete

Jag följer spelreglerna i arbetslivet (arbetstider, uppförande, renlighet)

Jag är intresserad av att lära mig nya uppgifter

Livhantering och framtidsorientation:

Jag känner att jag kan påverka livets gång

Jag litar på att jag klarar av problemsituationer

Jag har planer för vad jag kan göra efter verkstadsperioden

Jag är nöjd med mitt liv

Jag tror att jag kan uppnå mina mål

Som stöd för handledningsdiskussionerna kan man använda en dokumentationsmodell i blankettform. Blanketten kan utarbetas till exempel som en Exceltabell, ett Worddokument eller med det dokumentationsprogram som används i verkstaden.

LITTERATURFÖRTECKNING

- Bamming, Ruth (2015) *Etsivä nuorisotyö 2014. Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kyselyn tulokset*. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Bamming, Ruth & Sundvall, Santtu (2015) *Työpajatoiminta 2014. Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset*. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Cremer, Roel (2012) *Selfefficacy Displayed in the Capacity to Self-regulate Learning*. University of Groningen. Presentation in Amsterdam 9.11.2012.
- Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi & Nivala, Elina (2012) Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Johdanto teoksessa Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi (toim.) *Demokratiaoppitunti. Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa*. Nuorisotutkimusverkosto, verkkojulkaisuja 57, 2012. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Honkinen, Päivi-Leena (2009) *Nuorten koherenssein tunne: mittaaminen, ennustavat tekijät, seuraukset*. Turun yliopisto, Kansanterveystieteen osasto. Turun yliopiston julkaisuja, sarja C, Scripta Lingua Fennica Edita, Turku.
- Huumonen, Soile (toim.) (2014) *Työ- ja yksilövalmennus työpajalla*. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Hämäläinen, Tuija & Palo, Susanna (2014) *Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla*. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.
- Juhila, K (2006) *Sosiaalityöntekijöinä ja asiakaina. Sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat*. Tampere: Vastapaino.
- Juvonen, Tarja (2016) *”Se olis sit jonkun toisen elämää” – nuorten toimijuuden rakentumisen etsivässä työssä*. Väitöskirjaan perustuva esitelmä. Valtakunnalliset työpajapäivät 2016, Lappeenranta 28.4.2016.
- Keltikangas-Järvinen, Liisa (2008) *Temperamentti, stressi ja elämänhallinta*. Helsinki, WSOY
- Keltikangas-Järvinen, Liisa (1994). *Hyvä itsetunto*. Porvoo: Werner-Söderström.
- Lehtonen, Olli & Kallunki, Waldemar (2013) Nuorten aikuisten syrjäytymiskierre. *Janus* 2/2013, vol 21, 128-143.
- Kuure, Tapio (2014) Sosiaalisen vahvistamisen määrittely ja asema nuorten hyvinvoinnin palvelujärjestelmässä. Teoksessa *Sosiaalinen vahvistaminen käsitteenä ja palveluina. Sosiaalisen vahvistamisen kehittämistoiminnan tuloksia*. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry, 5-67.
- Nuorisolaki 2006/72*. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072> (viitattu 12.8.2016)
- OKM (2016). http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoytys/etsiva_nuorisotyoy/ (viitattu 17.5.2016)
- Partanen, Anne (2011) *”Kyllä minä tästä selviän.” Aikuisopiskelijat koulutustarinansa kertojina ja koulutuksellisen minäpystyvyytensä rakentajina*. Kasvatustieteen väitöskirja. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Kokkolan yliopistokeskus Chydenius.
- Puuronen, Anne (2014) *Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen – näkökulmia käytännön työstä*. Nuorisotutkimusverkosto, verkkojulkaisuja 70, 2014. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Siitonen, Juha (1999). *Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua*. Opettajankoulutuslaitos, Oulun yliopisto.
- THL (2016)*. <https://www.thl.fi/fi/web/kuntouttavan-tyotoiminnan-kasikirja/kuntouttavan-tyotoiminnan-kasikirja/kuntouttava-tyotoiminta> (viitattu 12.8.2016)
- Tulikorpi, Laura (2007) *Matkalla kohti parempaa kouluvuotta. Toimintatutkimus Hyvä Minä –projektin vaikutuksesta 9.-luokkalaisten koulunkäyntiin*. Kasvatustieteiden tiedekunta, Tampereen yliopisto.

BILAGOR

Sovari verkstadsenkät för träningsdeltagare 2016-2017

Hej träningsdeltagare,

genom den här enkäten samlar vi in information om hur ni träningsdeltagare upplever verkstadsverksamheten och hur den har påverkat ert liv. Genom enkäten kan du påverka utvecklandet av verkstadsverksamheten.

Svaren behandlas **konfidentiellt** av Nationella verkstadsföreningen. Av svaren utarbetas nationella och verkstadsspecifika sammandrag som inte avslöjar någon enskild träningsdeltagares svar. Verkstadens anställda ser inte dina svar, men de får ett grupp-specifikt sammandrag av dem. I ett sammandrag ingår varje anställds ordagranna svar.

Svara ärligt på frågorna enligt hur det känns för dig. Endast då kan vi få tillförlitlig information.

Du kan diskutera enkäten med en tränare eller handledare på verkstaden om det är något du funderar över.

Tränaren/handledaren kan hjälpa dig att svara på frågorna på den här sidan. Därefter kan du fortsätta på egen hand och be om hjälp vid behov.

Information om verkstadsperioden

1. Namn på organisationen bakom verkstaden. Verkstäderna finns i listan i alfabetisk ordning (A-Ö) enligt ort/läge *

Klicka på menyn, bläddra nedåt och välj en verkstad.

Välj en verkstad:

Namn på avdelningen på verkstaden (t.ex. ungdomsverkstad, mediaverkstad, träverkstad, metallverkstad)

2. Vilken service får du för närvarande på verkstaden?

- Arbetsprövning
- Arbete med lönesubvention / arbetsförhållande
- Jobbcoaching
- Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte
- Integrations tjänst för invandrare
- Arbetskraftsutbildning
- Yrkesutbildning
- Läroavtalsutbildning
- Annan tjänst, vilken?

3. Får du startträning på verkstaden? *

- Ja
- Nej
- Jag vet inte

4. Är det här din första verkstadsperiod?

- Ja
- Nej, jag har tidigare varit med på verkstaden år

5. Hur länge har din nuvarande verkstadsperiod varat? *

- Under en månad
- 1–3 månader
- 4–6 månader
- 7–9 månader
- 10–12 månader
- Över ett år

6. Hur många gånger per vecka besöker du verkstaden?

- 1 gång
- 2 gånger
- 3 gånger
- 4 gånger
- 5 gånger per vecka

7. VAL AV ENKÄT: *

- Bedömning av verkstadsverksamheten och dess effekter
- Bedömning av verkstadens effekter (förkortad enkät, innehåller ingen bedömning av verkstadsverksamheten)

Nästa ->

(1 av 5 sidor)

Erfarenheter av verkstadsverksamheten

Genom följande frågor söker vi information om vad som fungerar i verkstadsverksamheten och hur den borde utvecklas med tanke på träningsdeltagarna.

8. Bedöm dina arbetsuppgifter och möjligheter att påverka på verkstaden.

	Helt av annan åsikt	Delvis av annan åsikt	Varken av samma eller annan åsikt	Delvis av samma åsikt	Helt av samma åsikt
Arbetsuppgifter:					
Mina uppgifter har fått mig att känna att jag lyckas	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har lärt mig nya färdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har fått tillräckligt mångsidigt prova på olika arbeten	☐	☐	☐	☐	☐
Möjligheter att påverka:					
Jag har kunnat påverka valet av uppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har planerat tillsammans den kommande verksamheten	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har deltagit gärna i verkstadsverksamheten	☐	☐	☐	☐	☐

9. Bedöm din verkstadsgrupp

	Helt av annan åsikt	Delvis av annan åsikt	Varken av samma eller annan åsikt	Delvis av samma åsikt	Helt av samma åsikt
Vi har haft en bra sammanhållning i vår grupp	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har upplevt att jag är viktig i verkstadsgruppen	☐	☐	☐	☐	☐
Tränaren har stött utredning av konflikter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har fått kamratstöd av gruppen	☐	☐	☐	☐	☐

10. Bedöm träningen på verkstaden

	Helt av annan åsikt	Delvis av annan åsikt	Varken av samma eller annan åsikt	Delvis av samma åsikt	Helt av samma åsikt
Arbetsutbildning/handledning på verkstaden:					
Jag har fått tillräckligt med handledning i mina uppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har fått uppmuntrande respons på mina uppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetsutbildaren/handledaren har uppmärksammat på ett rättvist sätt träningsdeltagarna	☐	☐	☐	☐	☐
Jag upplever att arbetsutbildaren/handledaren har accepterat mig som jag är	☐	☐	☐	☐	☐
Individuell utbildning och individuell stöd på verkstaden:					
Jag litar på tränarna/handledarna på verkstaden	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har fått vid behov handledning i att ordna mina egna praktiska ärenden	☐	☐	☐	☐	☐
Om jag har velat har jag fått stöd gällande saker som tynger mig	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har fått stöd med planer för framtiden	☐	☐	☐	☐	☐

[<-Föregående](#)

[Nästa ->](#)

(2 av 5 sidor)

Förändringar i livssituationen

Genom följande frågor söker vi information om hur verkstadsverksamheten har påverkat träningsdeltagarnas liv. Svara på frågorna i lugn och ro.

1. Bedöm om följande saker har förändrats för dig under perioden på verkstaden.

a) Dagliga ärenden

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Att sköta om officiella ärenden (t.ex. Fpa, arbets- och näringsbyrå)	☐	☐	☐	☐	☐
Att sköta om penningärenden	☐	☐	☐	☐	☐
Att ta hand om hushållsarbetet (t.ex. tvätta, städa)	☐	☐	☐	☐	☐
Egen aktivitet när det gäller att sköta om dagliga ärenden	☐	☐	☐	☐	☐
Regelbunden dygnsrytm (t.ex. att vakna på morgonen)	☐	☐	☐	☐	☐

b) Självkänedom

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Förmåga att se mina egna goda egenskaper	☐	☐	☐	☐	☐
Jag upplever att jag kan göra bra saker	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga att klara av misslyckanden	☐	☐	☐	☐	☐

c) Relationer till andra människor

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Förtroende för andra människor	☐	☐	☐	☐	☐
Mod att be om hjälp	☐	☐	☐	☐	☐
Mod att föra fram mina egna åsikter	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga att samarbeta med andra	☐	☐	☐	☐	☐

d) Studie- och arbetslivsfärdigheter

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Studiefärdigheter:					
Klarhet gällande studiealternativ	☐	☐	☐	☐	☐
Vilja att studera	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetslivsfärdigheter:					
Ork med arbetsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
lakttagande av spelreglerna i arbetslivet (t.ex. arbetstider)	☐	☐	☐	☐	☐
Kunskaper om jobsökning	☐	☐	☐	☐	☐

e) Livshantering och mål

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Livshantering:					
Känslan av att jag kan påverka mitt eget liv	☐	☐	☐	☐	☐
Förtröstan om att jag klarar av problemsituationer	☐	☐	☐	☐	☐
Mål:					
Klarhet i vad jag kan göra efter verkstadsperioden	☐	☐	☐	☐	☐
Tro på att jag kan nå mina egna mål	☐	☐	☐	☐	☐
Tillfredsställelse med mitt eget liv	☐	☐	☐	☐	☐

[<-Föregående](#) [Nästa->](#)

(3 av 5 sidor)

12. Bedöm om du upplever att du har fått stöd med följande saker | [verkstadsverksamheten](#).

	Jag har inte fått eller behövt stöd	Jag har inte fått tillräckligt med stöd	Jag har fått ganska bra stöd	Jag har fått mycket bra stöd
Dagliga ärenden	☐	☐	☐	☐
Självkänedom	☐	☐	☐	☐
Förmåga att samarbeta med andra	☐	☐	☐	☐
Studie- och arbetslivsfärdigheter	☐	☐	☐	☐
Livshantering: en känsla av att jag kan påverka mitt eget liv	☐	☐	☐	☐
Planer för framtiden	☐	☐	☐	☐

13. Berätta med egna ord vilka positiva saker verkstadsperioden har gett dig.

14. Berätta med egna ord vilka negativa upplevelser du eventuellt förknippar med verkstadsperioden och hur verkstadsverksamheten skulle kunna förbättras.

15. Skulle du rekommendera verkstadsverksamheten för arbetslösa vänner?

- Ja
- Nej

[<-Föregående](#)

[Nästa->](#)

(4 av 5 sidor)

Bakgrundsinformation om respondenten

I den sista delen av den här enkäten söker vi information om träningsdeltagarnas aktuella livssituation. Med hjälp av denna information kan vi granska verkstadsverksamheten till exempel utifrån ålder eller personer med olika utbildningar.

16. Kön

- Man
- Kvinna
- Annat / jag vill inte definiera

17. Hur gammal är du?

- Under 18 år
- 18–19 år
- 20–24 år
- 25–29 år
- 30–39 år
- 40–49 år
- Över 49 år

18. Vad har du för utbildning? (Du kan välja ett eller flera alternativ)

- Grundskolan avbruten
- Grundskolan avlagd
- Yrkesutbildning, gymnasium eller annat utbildning avbruten
- Jag går i/fortsätter med yrkesutbildning, gymnasium eller annan utbildning
- Yrkesutbildning avlagd
- Gymnasieexamen avlagt
- Yrkeshögskole- eller universitetsstudier avlagda
- Annan utbildning, vilken?

Respons på enkäten

19. Hur kändes det att svara på enkäten?

				
Svårt	☐	☐	☐	Enkelt
Otrevligt	☐	☐	☐	Trevligt

Om du vill kan du diskutera de tankar som enkäten väckt med en tränare/handledare.

Forskningsställstånd

Du kan välja att ge tillstånd till arkivering av dina svar för forskningsändamål. Materialet kan lämnas till forskning endast med undervisnings- och kulturministeriets tillstånd. I forskningspublikationer framställs uppgifterna i en sådan form att den som svarat inte omedelbart kan identifieras.

Ger du tillstånd att använda dina svar till forskning?

- Ja
- Nej

Klicka på Skicka efter att du har svarat på frågorna. Tack för dina svar!

(5 av 5 sidor)

De frågor som är märkta med ett orange sträck ingår i Sovaris basenkät men inte i den forkortade Sovari enkäten.

Sovari-enkät för ungdomar i uppsökande ungdomsarbete 2016-2017

Hej du unga person,

genom den här enkäten samlar vi in information om hurdana upplevelser ni ungdomar har av uppsökande ungdomsarbete och hur det har hjälpt er vidare i livet. Genom enkäten kan du påverka utvecklandet av det uppsökande ungdomsarbetet.

Svaren behandlas **konfidentiellt** av Nationella verkstadsföreningen. Av svaren utarbetas nationella och regionala sammandrag som inte avslöjar någon enskild ung persons svar. Ingen uppsökande ungdomsarbetare ser dina svar, men de får ett grupp-specifikt sammandrag av dem. I ett sammandrag ingår även varje persons ordagranna svar.

Svara ärligt på frågorna enligt hur det känns för dig. Endast då kan vi få tillförlitlig information.

Du kan diskutera enkäten med en uppsökande ungdomsarbetare om det är något du funderar över.

Utnyttjande av det uppsökande ungdomsarbetets tjänster

1. I vilken kommun har du varit klient inom det uppsökande ungdomsarbetet?

Klicka på menyn, bläddra nedåt i listan och välj en kommun (Listan omfattar alla kommuner i alfabetisk ordning A-Ö):

Välj en kommun:

Om du inte hittade din kommun i listan, kan du skriva dess namn här.

Kommun:

2. Hur lång tid har gått sedan du för första gången var i kontakt med en uppsökande ungdomsarbetare? *

- Mindre än 3 månader
- Ungefär ett halvt år
- Ungefär 1 år
- Ungefär 2 år
- Ungefär 3 år eller mer

3. Hur ofta har du haft kontakt med en uppsökande ungdomsarbetare under de tre senaste månaderna?

- Knappt alls
- Sällan (ungefär en gång per månad)
- Sporadiskt (några gånger per månad)
- Aktivt (varje vecka eller flera gånger per månad)

Nästa ->

(1 av 4 sidor)

Upplevelser av den uppsökande ungdomsarbetarens verksamhet

Genom följande frågor söker vi information om vad som fungerar i det uppsökande ungdomsarbetet och hur det borde utvecklas med tanke på ungdomarna.

4. Bedöm den uppsökande ungdomsarbetarens arbete utifrån dina egna erfarenheter.

	Helt av annan åsikt	Delvis av annan åsikt	Varken av samma eller annan åsikt	Delvis av samma åsikt	Helt av samma åsikt
Kontakt:					
Uppsökaren kontaktar mig tillräckligt ofta	☐	☐	☐	☐	☐
Jag får lätt kontakt med uppsökaren	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdomsarbetaren har tillräckligt med tid att prata med mig	☐	☐	☐	☐	☐
Förtroende:					
Ungdomsarbetaren är intresserad av hur det går för mig	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan i förtroende berätta saker för uppsökaren	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdomsarbetaren beaktar mina önskemål	☐	☐	☐	☐	☐
Hjälp och stöd:					
Jag tar gärna emot hjälp och stöd av uppsökaren	☐	☐	☐	☐	☐
Uppsökaren uppmuntrar till egna initiativ	☐	☐	☐	☐	☐
Uppsökaren har fört fram alternativ för hur jag kan gå vidare i mitt liv	☐	☐	☐	☐	☐
Tack vare uppsökarens stöd har jag hittat en lämplig väg att gå vidare	☐	☐	☐	☐	☐
Jag är nöjd med det stöd uppsökaren ger mig	☐	☐	☐	☐	☐

5. I vilka saker har du fått handledning eller stöd av en uppsökande ungdomsarbetare? (Du kan välja ett eller flera alternativ)

- Samtalsstöd i frågor som tynger mig
- Tillgång till andra tjänster (t.ex. hälso- och sjukvårdstjänster eller missbrukartjänster)
- Hjälp med andra tjänster (t.ex. blanketter och besök hos Fpa, arbets- och näringsbyrå)
- Penningfrågor
- Hobbyer
- Vänskapsförhållanden
- Kontroll över rusmedelsanvändning
- Boende
- Studiemöjligheter
- Jobsökning
- Annat, vad?
- Jag upplever att jag inte har fått handledning eller stöd i något

(2 av 4 sidor)

Förändringar i livssituationen

Genom följande frågor söker vi information om hur det stöd och den hjälp som uppsökande ungdomsarbetare ger påverkar ungdomars liv. Svara på frågorna i lugn och ro.

6. Bedöm om följande saker inom fem delområden har förändrats för dig under den tid du omfattats av uppsökande ungdomsarbete.

a) Dagliga ärenden

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Att sköta om officiella ärenden (t.ex. Fpa, arbets- och näringsbyrå)	☐	☐	☐	☐	☐
Att sköta om penningärenden	☐	☐	☐	☐	☐
Att ta hand om hushållsarbetet (t.ex. tvätta, städa)	☐	☐	☐	☐	☐
Egen aktivitet när det gäller att sköta om dagliga ärenden	☐	☐	☐	☐	☐
Regelbunden dygnsrytm (t.ex. att vakna på morgonen)	☐	☐	☐	☐	☐

b) Självkänedom

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Förmåga att se mina egna goda egenskaper	☐	☐	☐	☐	☐
Jag upplever att jag kan göra bra saker	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga att klara av misslyckanden	☐	☐	☐	☐	☐

c) Relationer till andra människor

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Förtroende för andra människor	☐	☐	☐	☐	☐
Mod att be om hjälp	☐	☐	☐	☐	☐
Mod att föra fram mina egna åsikter	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga att samarbeta med andra	☐	☐	☐	☐	☐

d) Studie- och arbetslivsfärdigheter

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Studiefärdigheter:					
Klarhet gällande studiealternativ	☐	☐	☐	☐	☐
Vilja att studera	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetslivsfärdigheter:					
Vilja att få ett jobb	☐	☐	☐	☐	☐
Känedom om spelreglerna i arbetslivet	☐	☐	☐	☐	☐
Kunskaper om jobbsökning	☐	☐	☐	☐	☐

e) Livshantering och mål

	Har tydligt försämrats	Har i viss mån försämrats	På samma nivå som förut	Har i viss mån förbättrats	Har tydligt förbättrats
Livshantering:					
Känslan av att jag kan påverka mitt eget liv	☐	☐	☐	☐	☐
Förtröstan om att jag klarar av problemsituationer	☐	☐	☐	☐	☐
Mål					
Klarhet i planer för hur jag ska gå vidare i livet	☐	☐	☐	☐	☐
Tro på att jag kan nå mina egna mål	☐	☐	☐	☐	☐
Tillfredsställelse med mitt eget liv	☐	☐	☐	☐	☐

7. Kryssa för de saker i vilka en uppsökande ungdomsarbetare har påverkat din livssituation på ett positivt sätt:

- Dagliga ärenden
- Självkännedom
- Förmåga att samarbeta med andra
- Studie- och arbetslivsfärdigheter
- Livshantering; en känsla av att jag kan påverka mitt eget liv
- Planer för framtiden
- Jag har inte upplevt någon positiv inverkan i någon av ovan nämnda saker

8. Berätta med egna ord hurdan hjälp och hurdan stöd du fått av den uppsökande ungdomsarbetaren.

9. Berätta med egna ord med vad och på vilket sätt du skulle vilja få mer handledning eller stöd av den uppsökande ungdomsarbetaren.

10. Skulle du rekommendera uppsökande ungdomsarbete för andra ungdomar?

- Ja
- Nej

(3 av 4 sidor)

Bakgrundsinformation om respondenten

Du har kommit till den sista sidan av enkäten. Med hjälp av följande information kan vi granska enkätresultaten enligt en viss grupp, till exempel enligt ålder eller utbildning.

11. Kön

- Man
- Kvinna
- Annat / jag vill inte definiera

12. Hur gammal är du?

- Under 18 år
- 18-19 år
- 20-24 år
- 25-29 år
- Över 29 år

13. Hur ser din aktuella livssituation ut?

- Jag arbetar
- Jag är med i verkstadsverksamhet
- Jag är arbetslös
- Jag studerar
- Jag är sjukledig
- Annan, vilken?

14. Vad har du för utbildning? (Du kan välja ett eller flera alternativ)

- Grundskolan avbruten
- Grundskolan avlagd
- Yrkesutbildning, gymnasium eller annat utbildning avbruten
- Jag går i/fortsätter med yrkesutbildning, gymnasium eller annan utbildning
- Yrkesutbildning avlagd
- Gymnasieexamen avlagt
- Yrkehögskole- eller universitetsstudier avlagda
- Annan utbildning, vilken?

Upplevelser av att svara på enkäten

15. Hur kändes det att svara på enkäten?

				
Svårt	☐	☐	☐	Enkelt
Otrevligt	☐	☐	☐	Trevligt

Om du vill kan du diskutera de tankar som enkäten väckt med en uppsökande ungdomsarbetare.

Klicka på Skicka efter att du har svarat på frågorna.

(4 av 4 sidor)

SOVARI är en mätare av effekterna av arbetsverkstädernas verksamhet och uppsökande ungdomsarbete som utarbetats av Nationella verkstadsföreningen (TPY). Med hjälp av Sovari får man information och nyckeltal om hur verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet fungerar och om tjänsternas socialt stärkande effekter utifrån deltagarnas upplevelser. Genom Sovari är det möjligt att få tillgång till nationellt enhetlig och jämförbar information. Förutom nyckeltal sammanställer Sovari även deltagarnas egna berättelser om upplevelserna av verkstadsverksamhetens och det uppsökande ungdomsarbetets effekter. För att utveckla effektmätaren har TPY erhållit projektfinansiering från undervisnings- och kulturministeriet för åren 2012–2016.

Nationella verkstadsföreningen (TPY) är en organisation som grundats av sakkunniga i arbetsverkstäderna. Med sin verksamhet stärker organisationen både verkstädernas verksamhetsbetingelser och expertisen hos dem som arbetar i verkstäderna. TPY är en av de utvecklings- och servicecentraler inom ungdomsområdet som utnämnts av undervisnings- och kulturministeriet. Organisationen har cirka 240 medlemmar inom verkstadsfältet och den sociala sysselsättningen. För föreningens grundfinansiering svarar undervisnings- och kulturministeriets ungdomsenhet. Den svenskspråkiga avdelningen under TPY heter ULA, www.ula.fi.

www.tpy.fi

